

การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวสุภาพร ครุสารพิศิฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INFORMATION SEEKING, AWARENESS AND PARTICIPATION IN LESSENING
GLOBAL WARMING PROBLEMS OF PEOPLE IN BANGKOK

Miss Supaporn Carusarnpisit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหา
ภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวสุภาพร คุุสารพิศิฐ
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขจรรรยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุภาพร คุรสารพิศิฐ : การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหา
ภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. (INFORMATION SEEKING,
AWARENESS AND PARTICIPATION IN LESSENING GLOBAL WARMING PROBLEMS
OF PEOPLE IN BANGKOK) อ. ที่ปริกษา : รศ. ดร. ปารีชาติ สถาปิตานนท์, 108 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วม
ในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อนจำแนกตามลักษณะทางประชากร การเปรียบเทียบการแสวงหาข่าวสารกับ
ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อน รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน
400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจง
ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment
Correlation Coefficient) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test และการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for
Windows ผลการวิจัยมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในระดับปานกลาง
มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนในระดับสูง และมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อนใน
ระดับปานกลาง
2. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการแสวงหา
ข่าวสารต่างกัน ส่วนเพศ อายุและรายได้ที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสาร ไม่แตกต่างกัน
3. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหา
ภาวะ โลกร้อนต่างกัน ส่วนเพศ อายุ อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน
ไม่แตกต่างกัน
4. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ อาชีพและรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการ
ลดปัญหาภาวะ โลกร้อนต่างกัน ส่วนเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ
โลกร้อนไม่แตกต่างกัน
5. การแสวงหาข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน แต่มีความ
สัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อน
6. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลด
ปัญหาภาวะ โลกร้อน

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2550.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4985258628 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: INFORMATION SEEKING /AWARENESS /PARTICIPATION /GLOBAL WARMING PROBLEMS

SUPAPORN CARUSARNPISIT: INFORMATION SEEKING, AWARENESS AND PARTICIPATION IN LESSENING GLOBAL WARMING PROBLEMS OF PEOPLE IN BANGKOK.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PARICHART STHAPITANONDA, Ph.D., 108 pp.

This research aims to examine the information seeking, awareness and participation in lessening global warming problems of people in Bangkok. The subjects are categorized by gender, age, occupation, level of education and level of income. This research covers 400 samples, and it studies the relations between people's awareness and participation in lessening the problems. Percentage, mean, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and multiple regression were used to analyze the data through SPSS for Windows.

1. Results from this study reveal that the samples' information seeking is average, their awareness is high and their participation in lessening the global warming problem is average.
2. Samples with different levels of education and occupations are seeking information dissimilarly. The subjects' genders, ages and levels of income do not influence their behaviors in seeking for information.
3. Samples with different education levels have different levels of awareness of global warming. The gender, age, occupation and level of income factors do not influence their awareness.
4. The subjects with different age, occupation and level of income factors have different levels of participation in lessening global warming. However, their levels of participation are not affected by other factors, including gender and education level.
5. The samples' information seeking is not correlated with their global warming awareness. However, their interest in information seeking influences their participation in lessening global warming. The subjects' global warming awareness is linked with their participation in lessening the problem.

Department.....Public Relations.....
Field of study....Development Communication..
Academic year...2007.....

Student's signature.....
Advisor's signature.....

Supaporn Carusarnpisit
Parichart Sthapitanonda

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือของ รศ. ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไข มาโดยตลอด รศ. พัทธนี เขยจรรยา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรศ. ดร. จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังขอขอบคุณทุกๆ ท่าน รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่เอื้อเฟื้อ และให้ความช่วยเหลือจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร.....	9
2. ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร.....	12
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม.....	15
4. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	16
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและการมีส่วนร่วม.....	19
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
เกณฑ์การให้คะแนน.....	31
การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล.....	33

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา.....	36
การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน.....	54
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	72
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	96
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	101
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	108

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	36
2 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	37
3 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	38
4 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	39
5 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	40
6 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	41
7 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	42
8 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	43
9 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	44
10 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ.....	45
11 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการแสวงหาข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ.....	46
12 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของการแสวงหาข่าวสารรวมทุกสื่อ.....	47
13 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน.....	48
14 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน.....	50
15 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	51
16 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	53

ตาราง	หน้า
17 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารจำแนกตามเพศ.....	54
18 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารจำแนกตามอายุ.....	55
19 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารจำแนกตามอาชีพ.....	56
20 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารจำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
21 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	58
22 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามเพศ.....	59
23 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามอายุ.....	60
24 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามอาชีพ.....	61
25 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
26 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	63
27 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามเพศ.....	64
28 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามอายุ.....	65
29 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามอาชีพ.....	66
30 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	67
31 ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	68

ตาราง	หน้า
32 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน.....	69
33 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานครกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	70
34 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนกับ การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	71

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2 แผนภาพแสดงระเบียบวิธีวิจัย.....	34
3 แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับการแสวงหาข่าวสาร.....	80
4 แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน.....	84
5 แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	86
6 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน.....	90
7 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	91
8 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน.....	93

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมของโลกยุคใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้คนในสังคมมีความสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น ความต้องการข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทำให้สื่อต่าง ๆ มีบทบาทอิทธิพลมากขึ้นในสังคม เพราะสามารถสร้าง ปลุกฝังความรู้ ความคิดเห็น ทักษะคติ ค่านิยมไปจนถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นการที่คนในสังคมได้รับข้อมูลข่าวสารที่ดีมีประโยชน์จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติได้โดยรวม

กระแสน้ำท่วมเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนในประเทศไทยเป็นผลมาจากการที่สื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน ทั้งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ ได้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของภาวะโลกร้อน และผลกระทบที่น่าสะพรึงกลัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลายครั้งสร้างความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อมวลมนุษยชาติ เช่น คลื่นความร้อนรุนแรง ไฟป่า พายุที่มีกำลังแรงขึ้น น้ำท่วม แผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิ การถ่ายทอดทั้งข่าวสาร ภาพเหตุการณ์ และกิจกรรมการรณรงค์ต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน นอกจากจะทำให้คนในสังคมเริ่มตระหนักว่าปัญหาภาวะโลกร้อนไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวแล้ว ยังได้ย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันเพื่อหาทางลดปัญหอย่างจริงจังด้วย

ภาวะโลกร้อน (global warming) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของพื้นผิวโลกสูงขึ้น ซึ่งเดิมอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ แต่คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือไอพีซีซี ซึ่งเป็นหน่วยงานพิเศษขององค์การสหประชาชาติระบุชัดเจนว่า ปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์มีหลักฐานมากขึ้นว่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศจนทำให้เกิดภาวะโลกร้อนนั้นมีความเป็นไปได้มากถึงร้อยละ 90 ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ โดยการเผาผลาญเชื้อเพลิงฟอสซิล คัดค้านพิษจากอุตสาหกรรม และการบุกรุกทำลายผืนป่า กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เกิดการปล่อยก๊าซที่ทำให้โลกร้อน เช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ก๊าซมีเทน (CH₄) ก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N₂O) และก๊าซคลอโรฟลูโอโรคาร์บอน (CFCs)

ก๊าซเหล่านี้เรียกว่า ก๊าซเรือนกระจกเพราะเมื่อขึ้นไปสะสมในบรรยากาศมากเกินสมดุลของธรรมชาติแล้วจะปกคลุม โลกคล้ายแผ่นกระจกในเรือนต้นไม้กักเก็บความร้อนจากผิวโลกไว้ไม่ให้คายออกไป ส่งผลให้อุณหภูมิสูงขึ้นจนทำให้เกิดปัญหาภาวะโลกร้อนมีผลกระทบไปทั่วทุกประเทศ ทั้งในเรื่องระบบนิเวศน์ แหล่งน้ำและอาหาร ระดับน้ำทะเลและพื้นที่ชายฝั่ง ตลอดจนภัยพิบัติทางธรรมชาติและสุขอนามัยของมนุษย์

ในกรณีของประเทศไทยนั้น นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรีได้กล่าวระหว่างการประชุมประธานเปิดงาน 80 พรรษาปวงประชาเป็นสุขสานต์ ที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2550 ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงห่วงใยปัญหาภาวะโลกร้อนและพระองค์เคยมีรับสั่งเรื่องภาวะเรือนกระจกที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสนใจและแก้ไขปัญหารื่องนี้อย่างจริงจังมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 นอกจากนี้ยังทรงรับสั่งถึงแนวทางการแก้ไขภาวะเรือนกระจก โดยการอนุรักษ์ป่า ป้องกันการเผาป่า การปลูกป่า การรักษาแหล่งต้นน้ำขนาดเล็ก การประกอบอาชีพที่ยั่งยืน การบำบัดน้ำเสีย การใช้พลังงานทดแทน การแก้ไขปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่ ตลอดจนการใช้เครื่องปรับอากาศที่มีความเหมาะสมที่ประหยัดพลังงาน

ส่วนนักวิทยาศาสตร์ได้ทำนายว่า ในอีก 100 ปีข้างหน้า ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนจะทำให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณร้อยละ 0.06 ของทุกประเทศทั่วโลกต้องจมน้ำไปตลอด โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนบน รวมถึงกรุงเทพมหานครจะถูกน้ำท่วมลึกเข้ามาไม่น้อยกว่า 6-8 กิโลเมตร และที่เริ่มปรากฏให้เห็นคือ การกัดเซาะชายฝั่งบริเวณอ่าวไทยตอนบนที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ซึ่งมีการกัดเซาะมากกว่า 25 เมตรต่อปี โดยเฉพาะที่จังหวัดสมุทรปราการ มีการกัดเซาะพื้นที่จมน้ำไปแล้วกว่า 11,104 ไร่ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2550)

นอกจากนี้ ในระยะสองสามปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยังเกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงและมีความถี่มากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งภัยแล้งและอุทกภัย โดยกว่า 56 จังหวัดต้องเผชิญกับความแห้งแล้ง ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหายกว่า 10 ล้านไร่จากปรากฏการณ์เอลนีโญ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับภาวะโลกร้อน แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดฝนตกหนักและน้ำท่วมใหญ่ในหลายจังหวัดทางภาคเหนือและภาคเหนือตอนล่างเมื่อปี พ.ศ. 2549 และเมื่อกลางเดือนพฤษภาคม ปีพ.ศ. 2550 ยังเกิดคลื่นชายฝั่ง ซึ่งมีความสูงหลายเมตรคล้ายกับคลื่นสึนามิกวาดร้านค้าริมชายหาดที่จังหวัดภูเก็ตและพังงาจนได้รับความเสียหาย ทั้งที่ไม่มีแผ่นดินไหวในมหาสมุทรแปซิฟิก ผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อนยังรวมถึงปัญหาสุขอนามัย การเกิดของโรคติดเชื้อใหม่ๆ ตลอดจนการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (บัณฑิตคงอินทร์, 2550)

สำหรับสถานการณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงมีประชากรจำนวนมาก มีการใช้รถยนต์นับล้านๆ คันจึงทำให้มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศในปริมาณมากเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งประเทศ ผลกระทบที่เด่นชัดคือ สภาพอากาศที่ร้อนขึ้น โดยคนส่วนใหญ่จะรู้สึกว่า แดดเริ่มร้อนจัดตั้งแต่ช่วงสายของแต่ละวันและร้อนอบอ้าวมาก และเมื่ออากาศร้อนขึ้นก็จะมีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่อบรรเทาความร้อน โดยเฉพาะเครื่องปรับอากาศ ทำให้มีการใช้พลังงานสูงขึ้นส่งผลให้ก๊าซเรือนกระจกเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนั้น นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครยังเปิดเผยว่า ฝนที่ตกชุก ประกอบกับอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลงจากภาวะโลกร้อนทำให้การระเหยของน้ำในเขตกรุงเทพมหานครหนักขึ้น เนื่องจากมีการกลายพันธุ์ของเชื้อรุนแรงขึ้น ซึ่งพื้นที่เสี่ยงที่พบผู้ป่วยมากได้แก่ เขตบางซื่อ จตุจักร บางคอแหลม ภาษีเจริญและบางขุนพรหม ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขยังได้เตือนถึงโรคที่ต้องระวังอันเนื่องมาจากสภาพอากาศที่ร้อนขึ้นด้วย คือ โรคระบบทางเดินอาหาร และโรคลมแดด ยิ่งไปกว่านั้น ผลกระทบจากโลกร้อนที่ทำให้น้ำทะเลหนุนสูงยังอาจส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและน้ำทะเลลักเข้ามาในคลองประปา ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถผลิตน้ำประปาได้ด้วย (บัณฑิต คงอินทร์, 2550)

อย่างไรก็ตาม ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนสามารถใช้การสื่อสารเข้ามาช่วยไม่ให้ปัญหาที่เกิดขึ้นเลวร้ายลงไปอีก เนื่องจากการสื่อสารเป็นปัจจัยพื้นฐานของชีวิต นอกจากจะมีบทบาทต่อปัจเจกชนในฐานะเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตแล้ว การสื่อสารยังเป็นส่วนประกอบที่แนบแน่นและมีความสำคัญต่อกระบวนการสังคม (social process) รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม ช่วยสำรวจสภาวะใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสังคม ช่วยยกระดับความกระตือรือร้นของประชาชน ชี้นำและควบคุมกระบวนการเปลี่ยนแปลง สอนทักษะใหม่ ๆ แก่ประชาชน สอนให้ประชาชนคุ้นเคยกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนทำให้เข้าร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ (ปรมะ สตะเวทิน, 2546)

ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของสื่อในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและผลกระทบจากปัญหาภาวะโลกร้อน จึงเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความรู้เพื่อกระตุ้นเตือนประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาภาวะโลกร้อนและพลังของคนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ซึ่งหลายวิธีต้องขอมลความสะดวกสบายหรือความเคยชินในชีวิตประจำวัน เช่น หลีกเลี่ยงการใช้รถยนต์ส่วนตัวหันไปใช้รถสาธารณะเพื่อลดการใช้น้ำมัน การใช้อุปกรณ์พลาสติกเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การลดและแยกขยะเพื่อลดการปล่อยก๊าซมีเทนที่เกิดจากการจัดการของเสีย การร่วมปลูกต้นไม้เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือแม้แต่การบริโภคของที่ผลิตในประเทศเพื่อลดการใช้พลังงาน

ที่เกิดจากการขนส่ง ซึ่งการที่คนในสังคมจะปรับเปลี่ยนวิถีคิดหรือพฤติกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นย่อมจะต้องแสวงหาข่าวสารประกอบการตัดสินใจและยังคงมีข้อมูลมาก แนวโน้มการเข้าไปมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจะสูงตามไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การที่สื่อต่างๆ เสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่องและหลากหลายไม่ว่า จะเป็นการรายงานข่าว การเสนอบทความ และการสัมภาษณ์นักวิชาการผ่านทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ การจัดเวทีระดมความเห็นและแนวคิดแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ตลอดจนการจัดโครงการและกิจกรรมรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนล้วนทำให้ปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารไหลเวียนเป็นปริมาณมาก ส่งผลให้คนในสังคมต้องเลือกสรรข่าวสารที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาอย่างจริงจัง ดังเช่นที่ แอตकिन (Atkin, 1973) ได้กล่าวถึงความต้องการในการรับข่าวสารของมนุษย์ว่า เมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าไร ความต้องการรับข่าวสารของมนุษย์จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น และมนุษย์จะแสวงหาข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. ต้องการรู้ในเหตุการณ์
2. ต้องการคำแนะนำในการปฏิบัติให้ถูกต้อง
3. ต้องการข่าวสารเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ตนเอง
4. ต้องการข่าวสารเพื่อนำไปใช้ในการสนทนากับผู้อื่น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงมีการดำเนินกิจกรรมของประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาวะโลกร้อนและเป็นศูนย์กลางของสื่อหลากหลายประเภท มีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างไร มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ในงานด้านเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัญหานำการวิจัย

1. การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
2. การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันตามลักษณะทางประชากรหรือไม่ อย่างไร
3. การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร
4. การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร
5. ความตระหนักมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
2. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน
3. ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน
4. การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
5. การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
6. ความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เนื่องจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารจัดการกำลังแรงงานเพื่อกระตุ้นเตือนให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนี้มีความตระหนักถึงปัญหาและภาระหน้าที่ที่จะต้องร่วมมือกันลดปัญหาภาวะโลกร้อน

2. เขตกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะโลกร้อนออกสู่บรรยากาศเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งประเทศ และเป็นเมืองใหญ่ที่ประชาชนมีความหลากหลายทั้งด้านอาชีพ การศึกษา ฐานะความรู้ นอกจากนี้เขตกรุงเทพมหานครยังเป็นศูนย์กลางของสื่อมวลชนทำให้ประชาชนมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องภาวะโลกร้อนจากสื่อประเภทต่างๆ มากกว่าพื้นที่อื่นด้วย

คำนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. การแสวงหาข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน โดยพิจารณาจากการเลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ
2. สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หนังสือ ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต
3. สื่อบุคคล หมายถึง สมาชิกในครอบครัวญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน ครู อาจารย์ นักวิชาการ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่ หรือวิทยากร
4. สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง ป้ายประชาสัมพันธ์ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ใบปลิว ถุงผ้า เสื้อยืด สติกเกอร์ กิจกรรม การแถลงข่าว การสัมมนาและนิทรรศการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน
5. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้ข่าวสารและเกิดความสำนึกรับผิดชอบในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่เกี่ยวกับสาเหตุ สภาพปัจจุบัน ผลกระทบ และแนวทางลดปัญหา

6. การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน หมายถึง การให้ความร่วมมือและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการลดปัญหาภาวะโลกร้อนในด้านต่างๆ เช่น การดูแลรักษา การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี การเลือกวิถีการที่ไม่ก่อให้เกิดพิษภัย หรือผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งการหาทางป้องกันและกำจัดมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษให้ลดน้อยลงหรือไม่ให้เกิดขึ้น

7. ภาวะโลกร้อน หมายถึง ปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของพื้นผิวโลกสูงขึ้น โดยอาจเกิดเองตามธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งปรากฏการณ์นี้จะส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในรูปแบบและความรุนแรงที่แตกต่างกัน

8. การลดปัญหาภาวะโลกร้อน หมายถึง การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รู้จักลดและควบคุมการใช้พลังงาน การใช้พลังงานทางเลือกเพื่อลดก๊าซที่ทำให้โลกร้อน และการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

9. ก๊าซเรือนกระจก หมายถึง ก๊าซที่เกิดจากการเผาไหม้น้ำมันและถ่านหินบนพื้นโลกที่ขึ้นไปสะสมในบรรยากาศคล้ายแผ่นกระจกในเรือนต้นไม้ ซึ่งจะกักเก็บความร้อนจากแสงอาทิตย์ไม่ให้คายออกไปสู่บรรยากาศส่งผลให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น

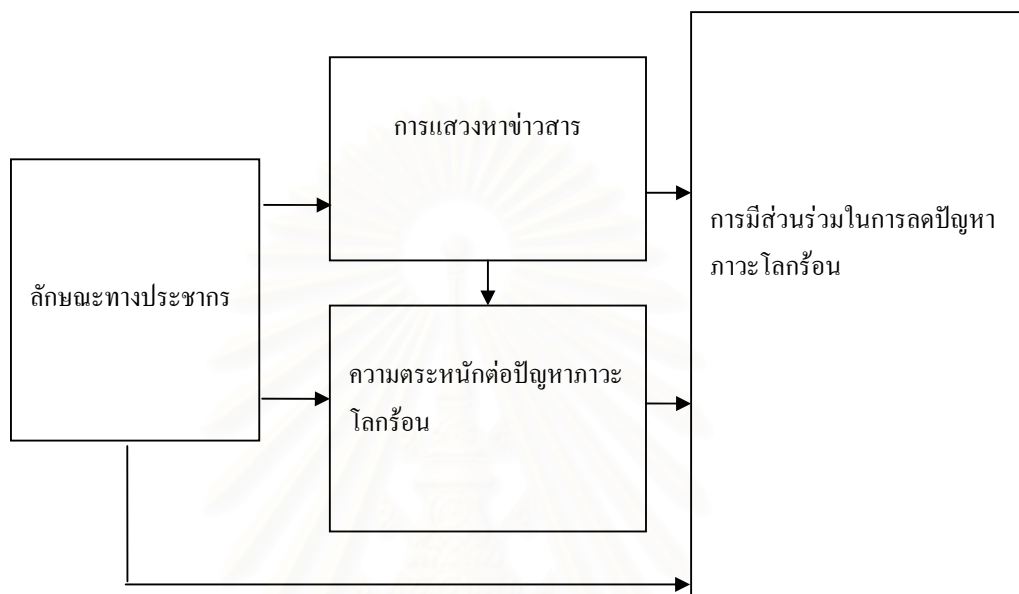
10. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำ ดิน อากาศ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านเรือน ดิถ ออาคาร อ่างเก็บน้ำ ถนน ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงมนุษย์เองด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายวางแผนและปรับปรุงระบบการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปัญหาโลกร้อน

2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์และเพิ่มพูนความรู้ในงานด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการและแนวทางอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

แผนภาพที่ 1
กรอบแนวคิดการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร
2. ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
4. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและการมีส่วนร่วม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร

กระบวนการสื่อสารของมนุษย์มีองค์ประกอบสำคัญคือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารจะต้องคำนึงถึงผู้รับสารเสมอ เมื่อส่งสารออกไป เนื่องจากผู้รับสารจะเป็นผู้กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกระบวนการสื่อสารนั้นๆ ปัจจุบันการพัฒนาของการสื่อสารในด้านต่างๆ ทำให้ผู้รับสารมีความตื่นตัว กล้าแสดงออกถึงความต้องการของตัวเองมากขึ้น และกล้าที่จะเรียกร้องให้สื่อต่างๆ ปฏิบัติตามหรือสนองตอบความต้องการของตนทำให้ผู้รับสารมีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่าสื่อ ดังนั้นในการสื่อสาร ผู้ส่งสารจึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับสารเพื่อให้รู้จักและเข้าใจผู้รับสารเป้าหมายให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะ เมื่อผู้รับสารเป็นมวลชน หรือสาธารณะชน ซึ่งมีความแตกต่างและไม่เป็นที่รู้จัก

ที่อดด์ ฮันต์ และ เบนต์ ดี. รูเบน (Todd Hunt and Brent D. Ruben, 1993) แบ่งมวลชนผู้รับสารออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. มวลชนผู้รับสารชนชั้นนำ (elite audiences) เป็นมวลชนที่มีขนาดเล็ก ประกอบด้วยผู้นำความคิดเห็น (opinion leaders) ซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนการศึกษาระดับสูง เช่น ผู้ที่ชอบซื้องานศิลปะ และผู้รับเทคโนโลยีต่างๆ เป็นคนแรกๆ ของสังคม

2. มวลชนผู้รับสารทั่วไป (general audiences) เป็นมวลชนที่ประกอบด้วยคนจากทุกส่วนในสังคม มีขนาดใหญ่ และหลากหลาย เช่น ผู้อ่านและผู้ชม ผู้ฟัง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร รายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ที่ดึงดูดความสนใจของมวลชน (mass appeals)

3. มวลชนผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม (specialized audiences) มวลชนผู้รับสารเฉพาะกลุ่มประกอบด้วยบุคคล ซึ่งมีลักษณะทางประชากรและจิตวิทยา (demographic and psychographic characteristics) เหมือนๆ กันและมีขนาดเล็ก ได้แก่ กลุ่มคนที่มุ่งงานอดิเรก ผลผลิต กิจกรรมในเวลาว่างหรือความสนใจเฉพาะด้าน

ส่วน จอห์น อาร์. บิตเนอร์ (John R. Bittner, 1983) ได้วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น โดยพิจารณาจาก 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะทางจิตวิทยาของมวลชนผู้รับสาร (psychographic characteristics of audience) หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของมวลชนผู้รับสาร เช่น ทศนคติ ความคิดเห็น ค่านิยม ความนับถือตนเอง รสนิยม ความต้องการ เป็นต้น

2. ลักษณะทางประชากรของมวลชนผู้รับสาร (demographic characteristics of audience) หมายถึง อายุ เพศ สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนาและภูมิฐานะ

ในทางปฏิบัติ หากผู้ส่งสารต้องการรู้จักและเข้าใจมวลชนผู้รับสารที่เป็นเป้าหมาย ผู้ส่งสารจะใช้ลักษณะทางจิตวิทยาและลักษณะทางด้านประชากรของผู้รับสารประกอบกัน ลักษณะทางประชากรจะบอกว่า ผู้รับสารเป็นใคร อายุเท่าไร เพศอะไร ฐานะเป็นอย่างไร ในขณะที่ลักษณะทางจิตวิทยาจะบอกว่า คนคนนั้นมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร มีรสนิยม และความต้องการอย่างไร วิธีการที่ใช้วิเคราะห์มวลชนผู้รับสารนี้เรียกรวม ๆ ว่า การวิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร (demographic analysis of an audience) โดยมีสมมติฐานว่า มวลชนผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มลักษณะทางประชากรเดียวกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาลักษณะคล้ายคลึงกัน และคนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาแตกต่างกัน (ปรเม สตะเวทิน, 2546) โดยจะวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้

1. อายุ อายุนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันด้านความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปคนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ ใจร้อน และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนที่อายุมากจะมีความคิดอนุรักษนิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง และมองโลกในแง่ร้ายมากกว่าคนที่อายุน้อย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากคนที่อายุมาก มีประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งเคยผ่านปัญหาต่างๆ ตลอดจนมีความผูกพันที่ยาวนานและมีประโยชน์ในสังคมมากกว่าคนที่อายุน้อย

2. เพศ จากการวิจัยทางจิตวิทยาหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมได้กำหนดบทบาทและกิจกรรมของหญิงชายไว้ต่างกัน ผู้หญิงจึงมักเป็นคนที่จิตใจอ่อนไหว หรือเจ้าอารมณ์ โอนอ่อนผ่อนตามและเป็นแม่บ้านแม่เรือน และมักจะถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย

3. การศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้นคนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่แตกต่างกันย่อมจะมีความรู้สึกรู้จักคิด อุดมการณ์และความต้องการที่ต่างกันไป คนที่มีการศึกษาสูงหรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดีกว่า เพราะมีความรู้กว้างขวาง เข้าใจมากกว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ โดยทั่วไป คนที่มีการศึกษาสูงจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำและคนที่มีการศึกษาสูงมักจะใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อชนิดอื่น

4. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจหมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ตลอดจนพื้นฐานทางครอบครัว การวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้รับสารมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารและสาร สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน

5. ศาสนา ศาสนาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้รับสารทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม เนื่องจากศาสนามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนและกิจกรรมในชีวิตของคนตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ในระยะเริ่มต้นเด็กได้รับอิทธิพลของศาสนาผ่านทางพ่อแม่ โดยการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังความคิดของพ่อแม่ ต่อมาได้รับอิทธิพลของศาสนาผ่านทางโรงเรียน โดยการศึกษาเล่าเรียนตามหลักสูตรและการปฏิบัติในพิธีกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และในที่สุดก็ได้รับอิทธิพลโดยตรงของศาสนาในโอกาสต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของตน ศาสนามีอิทธิพลต่อความคิดของคนอย่างน้อยที่สุด 3 ด้านคือ

1. อิทธิพลต่อทัศนคติ ด้านศีลธรรม คุณธรรม และความเชื่อทางจริยธรรม
2. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านเศรษฐกิจ
3. อิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเมือง

6. ภูมิภาคนา หมายความว่าถึงถิ่นที่อยู่ของมวลชนผู้รับสาร การสื่อสารมวลชนเป็นกิจกรรมการสื่อสารที่กว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางถึงระดับภูมิภาคภายในประเทศ ระดับประเทศ หรือแม้แต่มาระดับโลก เช่น ในปัจจุบัน มวลชนผู้รับสารแต่ละภูมิภาคและในแต่ละประเทศในโลกย่อม

มีความแตกต่างกันไปในเรื่องความคิด ความเชื่อ ทักษะคิด รสนิยม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตามวัฒนธรรมย่อยของแต่ละภูมิภาคและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ การเข้าถึงลักษณะของมวลชน ผู้รับสารที่อยู่ในที่ต่างๆ กัน ทำให้ผู้ส่งสารต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังยิ่งขึ้น อย่างน้อยที่สุด แม้ไม่สามารถสร้างความพอใจให้มวลชนผู้รับสารในทุกที่ได้ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม แต่ก็สามารถเสนอสารที่ไม่ขัดต่อ หรือ ไม่ลบหลู่ล่วงเกินขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือ หรือ ลัทธิคัมภีร์ของมวลชนผู้รับสารในบางที่ได้

ลักษณะทางประชากรดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากร ที่แตกต่างกัน คือ เพศ อายุ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (อาชีพ รายได้ เชื้อชาติและ ภูมิภาคของครอบครัว) จะมีการแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีการนำแนวคิด เกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรมาใช้ประกอบด้วยเพราะเป็นการศึกษาเรื่องการแสวงหา ข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะทางประชากร แตกต่างกัน และความแตกต่างนี้จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสารของ ประชากรผู้รับสารเหล่านั้น

2. ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร

ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้รับสารมากกว่าที่จะศึกษาตัว สื่อมวลชนหรือผู้ส่งสารและตัวข่าวสารโดยตรงเพื่อหาปัจจัยและสาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือก หรือ หลีกเลี่ยงการรับข่าวสารบางอย่าง

คริกีลาส (Krikelas, 1983) อธิบายพฤติกรรมกรรมการแสวงหาข่าวสารว่า คือ กิจกรรมที่บุคคล ใดบุคคลหนึ่งกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ ข้อมูลและข่าวสารที่จะสนองความต้องการของตน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจส่วนตัว หน้าที่การงานและการเรียนรู้ พฤติกรรมนี้เริ่มขึ้นเมื่อ บุคคลนั้นต้องการรู้ ศึกษา และวิเคราะห์เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง และพบว่า ความรู้ที่ตน มีอยู่นั้นไม่เพียงพอจึงต้องการความรู้เพิ่มเติม

ในการแสวงหาข่าวสารของบุคคล สิ่งที่เป็นในการค้นหาข่าวสารก็คือแหล่งของข่าวสาร ซึ่งประเภทของแหล่งข่าวสารแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มบุคคล ได้แก่ เพื่อน ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจาก ความคิดและประสบการณ์ของแต่ละปัจเจกบุคคล

2. กลุ่มสถาบัน ได้แก่ โรงเรียน ห้องสมุด ศาสนา บริษัท ห้างร้านในวงธุรกิจ หรือรัฐบาล
3. สื่อ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือรูปแบบสื่ออื่นๆ เป็นต้น

แอตकिन (Atkin, 1973) กล่าวว่า บุคคลจะเลือกรับข่าวสารได้จากสื่อมวลชนนั้น ขึ้นอยู่กับหลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (reward value) กับการลงทุนลงแรง (expenditures) และพันธะผูกพัน (liabilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทน หรือผลประโยชน์ที่ได้รับ สูงกว่าการลงทุนลงแรงหรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น (information seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์น้อยกว่า บุคคลอาจจะเฉยเมยต่อข่าว นั้น (information ignoring) หรือในกรณีที่บุคคลเห็นว่า สื่อนั้นจะก่อให้เกิดภาวะผูกพันก็จะหลีกเลี่ยง สื่อนั้น (information avoidance) และในบางครั้งก็ต้องยอมรับสื่อ ทั้งๆที่ไม่เต็มใจ (information yielding) เพื่อหลีกเลี่ยงการลงทุนลงแรงในการรับสื่ออื่นๆ

2. ความต้องการข่าวสารนั้นเกิดจากความไม่รู้หรือไม่แน่ใจของปัจเจกบุคคล ดังนี้

- การมองไม่เห็นความสอดคล้องกันระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคลขณะนั้นและระดับความต้องการที่อยากจะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (extrinsic uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องที่สำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้และมีความแน่ใจสูง

- การมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างความรู้ที่มีอยู่ของปัจเจกบุคคลขณะนั้นกับความรู้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งกำหนดโดยระดับความสนใจส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคลนั้น ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (intrinsic uncertainty)

3. ความต้องการที่ได้รับความบันเทิงของปัจเจกบุคคลนั้นมาจากการกระตุ้นอารมณ์แห่งความรื่นเริงบันเทิงใจที่เกิดจากการมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างสภาวะความเป็นอยู่ของปัจเจกบุคคลขณะนั้นกับระดับความสนุกสนานที่คาดหวังไว้ ข่าวสารที่จะลดความไม่รู้หรือความไม่แน่ใจที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงสนุกสนานส่วนตัว (intrinsic desire) นั่นถือว่าเป็นข่าวสารที่ทำให้ความพึงพอใจทันทีในเชิงบริโภคนิยม (immediate consummately gratifications)

ข่าวสารที่ลดความไม่รู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (extrinsic uncertainty) เรียกว่า ข่าวสารที่ใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิดและแก้ปัญหาต่างๆ (instrumental utilities) ในชีวิตประจำวัน ข่าวสารบางอย่างอาจจะให้ประโยชน์ทั้งการนำไปใช้และให้ความบันเทิงในขณะเดียวกัน

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้รวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับผลของสื่อและสรุปว่า ส่วนใหญ่แล้ว คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารจากสื่อ หรือเลือกใช้สื่อบางชนิดที่มีการเผยแพร่ข่าวสารตรงกับทัศนคติ หรือความสนใจตัวผู้รับสารมากกว่าที่จะศึกษาผู้ส่ง หรือตัวสื่อ และตัวข่าวสารโดยตรง มีการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือก หรือหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารว่า มีสาเหตุหรือปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นตัวกำหนดทำให้คนเราจึงต้องเลือกหรือหลีกเลี่ยงการรับข่าวสาร

ชเรมม (Schramm, 1973) เป็นอีกคนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจในเรื่องนี้ และได้กล่าวถึงหลักทั่วไปของการเลือกความสำคัญของข่าวสารว่า ขึ้นอยู่กับการใช้ความพยายามน้อยที่สุด (least effort) และผลที่จะได้สามารถบรรลุเป้าหมาย (promise of reward) เช่น ข่าวสารต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัว ข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อตนเองและแสวงหาได้ง่าย โดยมีสูตรของการเลือกรับข่าวสารดังนี้

$$\text{การเลือกรับข่าวสาร} = \frac{\text{สิ่งตอบแทนที่คาดหวัง (Expectation for Reward)}}{\text{ความพยายามที่ต้องใช้ (Effort Required)}}$$

อย่างไรก็ตาม สูตรดังกล่าวเป็นเพียงหลักการเบื้องต้น หรืออาจเป็นไปได้เฉพาะการเลือกรับข่าวสารบางครั้งเท่านั้น อาจมีสาเหตุอื่นที่ควรพิจารณาอีกหลายประการ เช่น การมีประสบการณ์ต่างกันของผู้รับสาร ความสามารถในการประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ภูมิหลัง สถานภาพ ตลอดจนสภาวะทางสังคมและจิตใจของแต่ละคนด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณส่งสารต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญต่อผู้รับสารในสิ่งต่างๆเหล่านี้ ถ้าจะพิจารณาเฉพาะจากสูตรนี้จะเห็นได้ว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะเปิดรับข่าวสารที่ใช้ความพยายามน้อย เช่น ข่าวสารต่างๆ ที่อยู่ใกล้ตัวสามารถแสวงหาได้ง่าย และเป็นข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อตนเอง (อัญชนี วิชาภัย บุนนาค, 2540)

ทฤษฎีแสวงหาข่าวสารสามารถนำไปวิเคราะห์ผู้รับสารได้ว่า ผู้รับสารมีบทบาทในการกระทำการสื่อสารเพื่อแสวงหาข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองเพื่อให้มีความรู้สามารถนำไปใช้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ โดยเน้นบทบาทของผู้รับสารในฐานะผู้ทำการสื่อสาร เช่น เมื่อต้องการข้อมูลข่าวสารก็จะแสวงหาข่าวสารนั้นด้วยตนเอง และชี้ให้เห็นถึงความต้องการต่างๆของผู้รับสารที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการสื่อสาร ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกันไป ทฤษฎีนี้จึงถือเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่จะใช้ในการวิจัยว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนประเภทใดบ้างและจากสื่อใด

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาภาวะโลกร้อนจัดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อไปทั่ว ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการเร่งพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงความสมดุลทางธรรมชาติจนทำให้เกิดภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาภาวะโลกร้อนจึงเป็นเรื่องของคนทุกคนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมมีใจกันแก้ไขอย่างจริงจัง รวมทั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้มนุษย์ต้องเผชิญกับมหันตภัยร้ายแรงในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่สามารถจะคาดเดาได้ในอนาคต

การสื่อสารเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกได้เป็น 3 ประการ คือ (เดชพันธุ์ ประวิชัย, 2549)

1. ฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

- รณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความจำเป็นต้องปรับปรุง ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความเสื่อมโทรมให้กลับสู่สภาพที่เอื้อต่อความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาไม่ว่า จะเป็นเรื่องดิน น้ำ มลพิษทางอากาศ พิษภัยจากกากของเสียหรือสารอันตรายต่างๆ ที่มีต่อสุขภาพอนามัย

- ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารจัดกิจกรรมให้เกิดการตื่นตัวที่จะช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการนำระบบเกษตรกรรมที่เป็นทางเลือกต่างๆ มาใช้ในเขตปฏิรูปที่ดินสำหรับพื้นที่มีปัญหาที่ดินเสื่อมโทรม

2. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

- รณรงค์กระตุ้นให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการอนุรักษ์และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนและองค์กรชุมชนให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมกันป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เชิญชวนให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การอุปโภคบริโภคอย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับเรื่องการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ป่าสงวนแห่งชาติและอื่นๆ

- พัฒนาหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านและสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นที่ห่างไกล เพื่อประโยชน์ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นให้ประชาชนเห็นประโยชน์และคุณค่าที่จะต้องร่วมมืออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง

- พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลต่อสื่อมวลชนและสาธารณชนกลุ่มเอกชนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ด้านการป้องกัน ดูแล ปฏิบัติและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กระตุ้นให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเสริมสร้างกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

- รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศในการดูแลและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก ภูมิภาคและของประเทศ ตลอดจนเพิ่มความเข้มแข็งขององค์กรและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมในเวทีระดับโลก เพื่อรักษาประโยชน์และป้องกันการเสียเปรียบของประเทศในการเจรจาต่อรอง ตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก (คณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ, 2540)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสื่อสารเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นกรอบอ้างอิงด้วย เนื่องจากเราสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนไม่ให้เสื่อมโทรมไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

4. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความหมายของ “สิ่งแวดล้อม” อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับว่า แต่ละคนจะให้ความสำคัญแก่สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างไร ดังนั้น นิยามของ “สิ่งแวดล้อม” จึงเป็นไปอย่างกว้างขวาง แต่มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันบางประการ

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530) ได้สรุปความหมายของสิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรม (สามารถ

จับต้องและมองเห็นได้) และนามธรรม (ตัวอย่างเช่นวัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

หน้าที่ของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์, 2533)

สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมีหน้าที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุดิบสำหรับภาคเศรษฐกิจ
2. เป็นที่รองรับระบบต่างๆ ที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ (life support system)
3. ทำหน้าที่รองรับ ดูดกลืนและย่อยสลายของเหลือ (residuals) เศษจากการผลิตและบริโภค
4. เป็นฝ่ายให้สิ่งที่เราอาจเรียกได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติ (natural goods) เช่น ทิวทัศน์ ภูมิประเทศ ความงามของธรรมชาติ สภาพป่าตามธรรมชาติ เป็นต้น

เอ. ดาห์ลาน (A. Dahlan, 1994) แบ่งระดับของสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (national environment) หรือระบบนิเวศ (ecosystem) ที่ประกอบด้วยทรัพยากรทั้งที่สร้างขึ้นใหม่ได้และไม่ได้ ทั้งสิ่งมีชีวิตและไร้ชีวิตทั้งปวง สรรพสิ่งเหล่านี้อยู่ร่วมกันอย่างมีหลักการ มีกระบวนการและมีวัฏจักร

2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (man-made environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ได้สร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น ถนน สะพาน ดิถุ ไฟฟ้า ซึ่งยังคงมีลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นจับต้องได้อยู่

3. สิ่งแวดล้อมทางสังคม (social environment) เป็นสิ่งแวดล้อมประเภทที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาเช่นเดียวกัน หากแต่เป็นงานสร้างสรรค์ที่ไม่มีลักษณะทางกายภาพและมีมิติเชิงคุณภาพ อันได้แก่ ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม การรับรู้ ปรัชญา วัฒนธรรม เป็นต้น

สิ่งแวดล้อมทั้งสามระดับนี้จะมีปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น ข้อเสนอของนักวิชาการแนวมนุษยนิยมจากลาตินอเมริกาสรุปว่า วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (ระดับ 1) ที่ทั่วโลกกำลังประสบอยู่ มิใช่เกิดขึ้นเพราะปัญหาประชากรมากขึ้น หากแต่เป็นเพราะผลผลิตของลัทธินิยมวัตถุนิยมตะวันตก (ระดับ 3) ที่ส่งผลให้โลกทั้งโลกมีสิ่งแวดล้อม

ที่มนุษย์สร้างขึ้น (ระดับ 2) และสิ่งแวดล้อมจากธรรมชาติเกิดเป็นอันตรายต่อทุกๆ อย่างในโลก รวมทั้งตัวมนุษย์เองด้วย (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2539)

แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมี 3 ระดับ คือ

1. การแก้ปัญหาระดับพฤติกรรมด้วยกติกาของสังคม ทั้งการออกกฎหมายและใช้กฎของวัฒนธรรม ประเพณี หรือแก้ปัญหาระดับพฤติกรรมด้วยการชั่งชั่ง สร้างความเคยชินที่ดีก่อนที่ความเคยชินที่ไม่ดีจะเกิดขึ้น
2. การแก้ปัญหาในระดับจิตใจ อันได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรมสำคัญๆ 3 ประการที่เป็นเสาหลักของสิ่งแวดล้อม คือ เมตตากรุณา ความรู้สึกพอใจและเป็นสุขและจิตสำนึกในความรับผิดชอบด้วยกลวิธีต่างๆ
3. การแก้ปัญหาในระดับปัญญา อันได้แก่ การปลูกฝังความเข้าใจเรื่องระบบความสัมพันธ์เชิงนิเวศและทำที่ที่จำเป็นต้องมีต่อสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นในการรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการทำกิจกรรมของมนุษย์นั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความรู้สึกร่วมกัน และยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งถือเป็นการพัฒนาสังคมโดยรวม

เหตุผลที่จะต้องระดมความร่วมมืออย่างกว้างขวางจากประชาชนมีหลายประการ ดังนี้

1. เพื่อความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน เนื่องจากประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมักมีขอบเขตกว้างขวาง มีลักษณะกระจายตัว เมื่อเกิดปัญหาก็มีลักษณะกระจายไม่ขึ้นอยู่กับขอบเขตพรมแดน
2. เมื่อเกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจากสิ่งแวดล้อม ประชาชนจะต้องได้รับผลกระทบเป็นคนแรก ดังนั้น ประชาชนจึงต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขจัดการ
3. สิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่คนทุกคนมีส่วนร่วมสร้างขึ้นมา ไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อม ในขั้นตอนการแก้ไขจึงจำเป็นต้องอาศัยการร่วมใจร่วมแรงร่วมมือและร่วมสมองจากคนและทุกฝ่ายในการระดมพลังทางสังคมนั้น และการสื่อสารทุกประเภทจะเป็นเครื่องมือและกลไกที่สำคัญ

สำหรับแนวทางการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของกรุงเทพมหานครมีการร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้เกิดความตื่นตัวรับมือกับปัญหาภาวะโลกร้อน เช่น การทำกิจกรรมเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2550 ผนวกร่วมกับกระทรวงพลังงานและสิ่งแวดล้อม การไฟฟ้าฝ่ายผลิต การไฟฟ้านครหลวงเปลี่ยนหลอดไส้เป็นหลอดตะเกียบโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังได้จัดทำเอกสารรณรงค์ 10 ปฏิบัติการแจกจ่ายเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อนด้วย ดังนี้

1. การดับไฟดวงที่ไม่จำเป็น
2. การเปลี่ยนการใช้หลอดไฟฟ้าแบบไส้เป็นหลอดตะเกียบ
3. การตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศไว้ที่ 25 องศาเซลเซียส
4. การถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้งาน
5. การปลุกต้นไม้
6. การแยกและลดปริมาณขยะ
7. การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก
8. การใช้ระบบขนส่งมวลชน เช่น รถไฟฟ้า แทนการใช้รถยนต์ส่วนตัว
9. การดับเครื่องยนต์ เมื่อมีการจอดรอ หรือ เติมน้ำมัน
10. การใช้ของผลิตในประเทศไทย

มาตรการทั้ง 10 ประการนี้ เป็นการรณรงค์ของกรุงเทพมหานครเพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อลดภาวะโลกร้อนด้วยตนเอง จึงน่าสนใจที่จะศึกษาว่า เมื่อประชาชนแสวงหาข้อมูลข่าวสารแล้ว ได้เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนหรือไม่

5.. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักและการมีส่วนร่วม

ความตระหนัก

ความตระหนักเป็นเรื่องของการมองเห็นถึงความสำคัญของปัญหาหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น และมีความพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาให้ดีขึ้น

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1975) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกที่รับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ดาโกเบิร์ต ดี รูนส์ (Dagobert D. Runes, 1971) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความสำนึกในเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น ๆ

เบนจามิน บี โวลแมน (Benjamin B. Wolman, 1973) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ภาวะการที่บุคคลเข้าใจ หรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของนั้นๆ

ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึก ซึ่งเป็นสภาวะทางจิตที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาต่างๆ เกิดจากการรับรู้และความสำนึก เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับรู้มาก่อน (ไพลิน ศศิชนากรแก้ว, 2537)

ความตระหนักเป็นเรื่องของการมองเห็นถึงความสำคัญในปัญหาหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น รวมถึงมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น (กนกวรรณ มณฑิราช, 2539)

เบรคเลอร์ (Breakler, 1986) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (cognitive component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (affective component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่างๆ
3. พฤติกรรม (behavioral component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้า หรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

ดังนั้น ความตระหนักในงานวิจัยนี้ จึงหมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้ คิดได้ และการรู้สึกสำนึกของประชาชนถึงความสำคัญที่จะต้องร่วมแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน และแนวคิดข้างต้นสามารถนำมาอธิบายความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนได้ว่า เมื่อบุคคลได้รับข่าวสาร

และความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนแล้ว บุคคลจะเกิดความรู้สึกและความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมต่อไป

การมีส่วนร่วม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงมีพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “ งานส่วนรวมนั้น ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของแต่ละคนมาร่วมกันทำจึงจะสำเร็จสมบูรณ์ ไม่สามารถจะทำให้เสร็จโดยลำพังตนเองได้ ทุกคนที่ร่วมงานกันจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน”

“ การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ หัวใจของการพัฒนาที่จะส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้กัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง โดยชุมชนเพื่อชุมชน เพื่อให้เป็นชุมชน”

เออร์วิน วิลเลียม (Erwin William, 1976) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ลิสก์ แฟรงคลิน (Lisk Franklyn, 1985) มีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเอง เพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจ ระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

เทอร์ตัน แอนดรูว์ (Turton Andrew, 1987) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงการรวมความสนใจของแต่ละคน ซึ่งมีความเกี่ยวพันกันทางด้านความรู้สึก ในกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะของความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมกำลังจนกระทั่งเกิดการรวมกันเป็นกลุ่มขึ้น

องค์การอนามัยโลก (WHO) และ องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถจะทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและ

มีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่มและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการประชุม องค์การสหประชาชาติเคยระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือ แม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะให้เข้าใจชัดแล้ว การนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น

การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิด 3 ประการคือ

- ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจ และความห่วงกังวลของบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจ และความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
- ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นและลงมือกระทำร่วมกัน
- การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่เกี่ยวกับกิจกรรมนั้น

แบบอย่างของผู้มีส่วนร่วมมี 3 แบบดังนี้

1. เป็นผู้กระทำการ คือ ผู้ก่อให้เกิดกิจกรรมพัฒนานั้น
2. เป็นผู้รับผลการกระทำ คือ ได้รับผลจากกิจกรรมโดยตรง
3. เป็นสาธารณชนทั่วไป คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักและการมีส่วนร่วมมาอ้างอิงด้วย เพราะการที่ประชาชนจะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการลดปัญหานั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการให้ความร่วมมือและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อรักษาสมดุลของธรรมชาติให้ได้มากที่สุด

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พิสิฏฐ์ บุญไชย (2528) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาพตำบลศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ระดับความสนใจข่าว การได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชน และความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ คือ กลุ่มที่ได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชนมากจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับน้อยกว่า

ไพลิน ศศิธรนกรแก้ว (2537) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อโทรทัศน์ระดับปานกลาง และมีการเปิดรับสื่อเรื่องสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ระดับการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ยังไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เพ็ญทิพย์ จิรพินนุสรณ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า พฤติกรรมการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตขึ้นอยู่กับความต้องการข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยจะเลือกสื่อที่สะดวก ใกล้เคียง และใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการได้ข้อมูลตามความต้องการ

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด และเพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อด้านป่าไม้จากทุกสื่อ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคล แต่ตัวแปรเรื่องอายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารด้านป่าไม้จากสื่อวิทยุและสื่อบุคคล นอกจากนี้เยาวชนเพศชายและเพศหญิงยังมีความรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ต่างกัน แต่มีความตระหนักไม่ต่างกัน ส่วนตัวแปรในเรื่องอายุและการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า มีความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน การเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ของ

เยาวชน แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ส่วนความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่ความตระหนักมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ และสื่อบุคคล รวมทั้งผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมและทักษะคิดที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์พลังงาน ความตระหนักต่อการอนุรักษ์พลังงานมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน นอกจากนี้ การเปิดรับสื่อมวลชนจากนิตยสาร อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคลและความตระหนักต่อการอนุรักษ์พลังงานยังเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนุบำรุงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานด้วย

อัญชนิ วิชชาภัย บุนนาค (2540) ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ทักษะคิด พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพไม่สูงมากนัก ส่วนใหญ่เป็นการแสวงหาในระดับนาน ๆ ครั้ง โดยแสวงหาจากข่าวสารประเภทใกล้ตัว และจากสื่อมวลชนมากที่สุด และการที่คนส่วนใหญ่ไม่ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์แสดงให้เห็นว่า คนไม่ได้อิงมองว่า ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องแสวงหาข่าวสาร นอกจากนี้ คนยังมีพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารที่ไม่ต้องใช้ความพยายามในการเข้าใจมากนัก เนื่องจากผู้บริโภคเห็นว่า มีความยุ่งยากในการหาเพราะเนื้อหาที่มีลักษณะใกล้ตัวหรือเป็นวิชาการมากเกินไป

นันทวัน กิจธนาเจริญ (2541) ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจจากข่าวสารและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคในชีวิตประจำวันของประชาชน กรุงเทพมหานคร ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ พบว่า ตัวแปรด้านอาชีพ เป็นตัวชี้วัดเรื่องความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ดีที่สุด รองลงมาคือ การศึกษา

นารีกันต์ พรหมนง (2544) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม แต่ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ส่วนความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

กัญญากรณ์ เพ็ญภินันท์ (2544) ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

งานวิจัยในต่างประเทศ

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ได้ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของสื่อมวลชนและสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติ การสื่อสารมวลชนไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกัน หรือผ่านปัจจัยและอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะต่างๆ ของสื่อ สาร แหล่งสาร หรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

วินสตัน (Winston, 1973) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ด้านความตระหนักของนักเรียนมัธยมในนครชิคาโกต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนยอมรับและมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม และจากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความห่วงใยในปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักและการปฏิบัติจริง ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลอว์เรนซ์ เจ. แซกเซอร์ (Lawrence J.Zacher, 1974) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้น 11 โดยสุ่มกลุ่มนักเรียนจำนวน 463 คน จากโรงเรียน 6 แห่งมาเป็น

กลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลด้วย Syracuse Environmental Awareness test แบบ 60 ผลปรากฏว่า เพศ ขนาดครอบครัว การอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ การได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และภูมิฐานะของนักเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม จากการเปรียบเทียบคะแนน พบว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนหญิง เด็กจากครอบครัวเล็กมีคะแนนสูงกว่าเด็กจากครอบครัวใหญ่ และเด็กที่อ่านหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ 2 ฉบับขึ้นไปมีคะแนนสูงกว่าเด็กที่อ่านหนังสือพิมพ์จำนวนน้อยกว่านั้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การแสวงหาข้อมูลข่าวสารจะขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล โดยบุคคลจะเลือกใช้สื่อและข่าวสารที่ใกล้ตัวมากที่สุด นอกจากนี้ คุณลักษณะทางประชากรและสังคม เช่น อาชีพ วัย เพศ ระดับการศึกษา ก็มีอิทธิพลต่อการสื่อสารด้วยเช่นกัน ในการศึกษาวิจัยเหล่านี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และความตระหนักยังเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลในด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังพบว่า สื่อมวลชนกับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

สำหรับงานวิจัยนี้เป็นงานที่เน้นการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นการศึกษาที่ผู้รับสาร รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ผลการวิจัยที่ได้จะช่วยเติมเต็มในส่วนของการวิจัยเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของชาวกรุงเทพมหานคร” ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) แบบวัดครั้งเดียว (one-shot survey) โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 5,716,248 คน ซึ่งเป็นข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2550

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (samples) เลือจากกรอบประชากร โดยกำหนดช่วงแห่งความเชื่อมั่น หรือระดับความมีนัยสำคัญ .05 ตามสูตรของ Taro Yamane (อ้างถึงใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2543) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ \text{เมื่อ} \quad n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ N &= \text{ขนาดของประชากร} \\ e &= \text{ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้} \\ &\quad (\text{ในที่นี้ } e = 0.05) \\ \text{แทนค่า} &= \frac{5,716,248}{1+5,716,248 \times (0.05)^2} \\ &= 399.97 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวน (quota sampling) เป็นประชากรชายและหญิงที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพออกเป็น 4 กลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมถึงทุกกลุ่มอาชีพเพราะภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน ดังนี้

1. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ประมาณ 100 คน
2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ ประมาณ 100 คน
3. พนักงานบริษัท/พนักงานห้างร้านของเอกชน ประมาณ 100 คน
4. ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน ประมาณ 100 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อยู่ในกลุ่มอาชีพตามสัดส่วนในขั้นตอนที่ 1 ตามอาคารสำนักงาน สถานศึกษา หน่วยงานราชการ ห้างสรรพสินค้า ย่านที่พักอาศัย สวนสาธารณะ และสถานีรถไฟ เป็นต้น

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามสมมติฐานของการวิจัย 6 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ตัวแปรตาม คือ การแสวงหาข่าวสาร

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปรอิสระ คือ การแสวงหาข่าวสาร
ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 5 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปรอิสระ คือ การแสวงหาข่าวสาร
ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปรอิสระ คือ ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed-ended questionnaires) และแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended questionnaires) ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 4 ส่วน ทั้งหมด 49 ข้อ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีข้อคำถาม 5 ข้อ (ข้อ 1-5)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ มีข้อคำถาม 20 ข้อ (ข้อ 6-25) นอกจากนี้ ยังมีคำถามเปิดเกี่ยวกับลักษณะของข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างแสวงหาเพื่อนำมาอธิบายประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเพื่อวัดความตระหนักเกี่ยวกับความเป็นมาของภาวะโลกร้อน มีข้อคำถาม 12 ข้อ (คำถามเกี่ยวกับสาเหตุ 4 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 26-29 สถานการณ์ปัจจุบันและผลกระทบ 3 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 30-32 และแนวทางลดปัญหาภาวะโลกร้อน 5 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 33-37)

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเพื่อวัดการมีส่วนร่วมเรื่องการลดปัญหาภาวะโลกร้อน เช่น การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การประหยัดพลังงาน การป้องกันและกำจัดมลภาวะ หรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษให้ลดน้อยลง และการเข้าร่วมการแถลงข่าว กิจกรรมและนิทรรศการต่างๆ โดยมีข้อคำถาม 12 ข้อ (38-49)

การตรวจสอบเครื่องมือ

ดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง (pre-test) แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนเพื่อทดสอบว่า เนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการสอบถามได้สื่อความหมายตรงกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดทฤษฎีที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคใดในการตอบคำถาม รวมทั้งมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อถือได้หรือไม่

ความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ของแบบสอบถาม มีดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรง (validity) โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วในส่วนของ การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไปทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยการทดสอบใช้ (pre-test) กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อนำคำตอบที่ได้มาหาความเชื่อถือได้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach คือ

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left| \frac{1 - \sum V_i}{V_i} \right|$$

โดย α = ความเชื่อถือได้
 k = จำนวนข้อ
 V_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ค่าความเชื่อถือได้จากการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การแสวงหาข่าวสารได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.87
2. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.78
3. การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.79

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 1 เดือน คือ ช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2551 โดยออกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและมีผู้ช่วยวิจัย 5 คน ซึ่งก่อนที่จะออกเก็บข้อมูลจริงได้อธิบายให้ผู้ช่วยเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ช่วยวิจัยมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับขอบเขตและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการนำถุงผ้ามาเป็นเครื่องมือประกอบการการสอบถามเพื่อเสริมความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจโดยวัดจากความบ่อยครั้งของการแสวงหาจากสื่อแต่ละประเภทและระยะเวลาที่ใช้

1. การแสวงหาข่าวสารมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. บ่อยมาก	= 5 คะแนน
2. บ่อย	= 4 คะแนน
3. ปานกลาง	= 3 คะแนน
4. ไม่บ่อย	= 2 คะแนน
5. แทบไม่เคยหรือไม่เคยเลย	= 1 คะแนน

2. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ในการวิจัยตัวแปรเกี่ยวกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale สามารถแบ่งระดับได้ดังนี้

1. เห็นด้วยอย่างยิ่ง	= 5 คะแนน
2. เห็นด้วย	= 4 คะแนน
3. ไม่แน่ใจ	= 3 คะแนน
4. ไม่เห็นด้วย	= 2 คะแนน
5. ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	= 1 คะแนน

3. การมีส่วนร่วมในเรื่องการลดปัญหาภาวะโลกร้อนวัดจากการให้ความร่วมมือและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. บ่อยมาก	= 5 คะแนน
2. บ่อย	= 4 คะแนน
3. ปานกลาง	= 3 คะแนน
4. ไม่บ่อย	= 2 คะแนน
5. แทบไม่เคยหรือไม่เคยเลย	= 1 คะแนน

การให้คะแนนในส่วนของความตระหนักและการมีส่วนร่วม ถ้าข้อความไปในเชิงลบ (negative) การให้คะแนนจะกลับกันกับข้อความเชิงบวก (positive) โดยได้ตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักและการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีระดับต่ำมาก
2. คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีระดับต่ำ
3. คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีระดับสูง
5. คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีระดับสูงมาก

เกณฑ์การจัดระดับค่าสหสัมพันธ์

1. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง -0.29 ถึง -0.10 หรือ 0.10 ถึง 0.29 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับต่ำ
2. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง -0.49 ถึง -0.30 หรือ 0.30 ถึง 0.49 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
3. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง -1.00 ถึง -0.50 หรือ 0.50 ถึง 1.00 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับสูง

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistics) ใช้การแจกแจงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยในการอธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังนี้

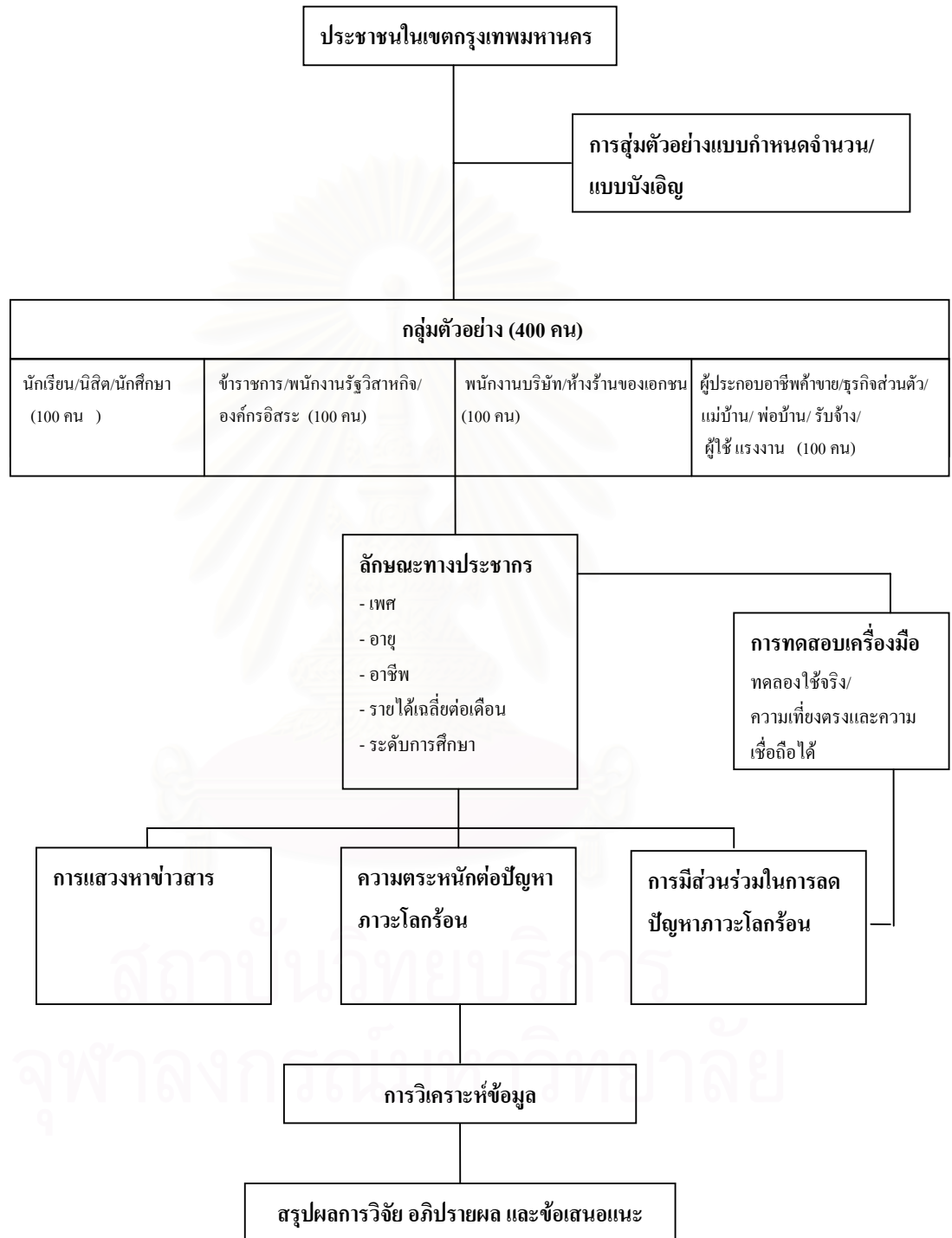
- ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร
- พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร
- ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ใช้ F-test เพื่อวิเคราะห์การแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ตามสมมติฐานข้อ 4-6

จากกระบวนการดังกล่าวข้างต้น จึงได้แบบสอบถามใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและเกณฑ์การให้คะแนนต่างๆ เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2
แสดงระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
2. การแสวงหาข่าวสาร
3. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
4. การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

1. ใช้ F-test เพื่อวิเคราะห์การแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มเป้าหมาย
2. ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ ที่ศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1. ข้อมูลส่วนตัว

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	155	38.8
หญิง	245	61.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีทั้งหมด 400 คนประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่แตกต่างกัน คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.8 เพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 61.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 22 ปี	75	18.8
23 – 27 ปี	84	21.0
28 – 32 ปี	57	14.3
33 – 37 ปี	40	10.0
38 – 42 ปี	41	10.3
43 – 47 ปี	43	10.8
48 – 52 ปี	35	8.8
53 ปีขึ้นไป	25	6.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 23-27 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.0 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 18-22 ปี ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 18.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 53 ปีขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.3

ตารางที่ 3
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	102	25.5
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ	101	25.3
พนักงานบริษัท/ห้างร้านของเอกชน	97	24.3
ผู้ประกอบการค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/ แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน	100	25.0
รวม	100	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษามีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 25.5 รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ คิดเป็นร้อยละ 25.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้านของเอกชนมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	1.3
ประถมศึกษา	25	6.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	31	7.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	56	14.0
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	19	4.8
ปริญญาตรี	206	51.5
สูงกว่าปริญญาตรี	58	14.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 51.5 รองลงมา คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 14.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
5,000 บาท หรือต่ำกว่า	72	18.0
5,001 – 10,000 บาท	109	27.3
10,001 – 15,000 บาท	54	13.5
15,001 – 20,000 บาท	49	12.3
20,001 – 25,000 บาท	25	6.3
25,001 – 30,000 บาท	27	6.8
30,001 – 35,000 บาท	18	4.5
มากกว่า 35,000 บาท	46	11.5

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 27.3 รองลงมา คือ มีรายได้ระหว่าง 5,000 บาท หรือ ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 18.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 30,001-35,000 บาทมีจำนวนน้อยสุด คิดเป็นร้อยละ 4.5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การแสวงหาข่าวสาร

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการแสวงหาข่าวสาร โดยพิจารณาจากความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสาร ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสาร							ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	แทบไม่เคย/ไม่เลย	ไม่บ่อย	ปานกลาง	บ่อย	บ่อยมาก	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย		
วิทยุ	66 (16.5)	96 (24.0)	119 (29.8)	78 (19.5)	41 (10.3)	-	2.83	1.21647	ปานกลาง
โทรทัศน์	18 (4.5)	59 (14.8)	92 (23.0)	133 (33.3)	98 (24.5)	-	3.59	1.14063	สูง
หนังสือพิมพ์	53 (13.3)	79 (19.8)	141 (35.3)	80 (20.0)	47 (11.8)	-	2.97	1.18332	ปานกลาง
นิตยสาร/วารสาร	79 (19.8)	122 (30.5)	131 (32.8)	52 (13.0)	16 (4.0)	-	2.51	1.07134	ปานกลาง
หนังสือ	94 (23.5)	109 (27.3)	128 (32.0)	55 (13.8)	14 (3.5)	-	2.46	1.09854	ต่ำ
ภาพยนตร์	129 (32.3)	135 (33.8)	87 (21.8)	37 (9.3)	12 (3.0)	-	2.17	1.07424	ต่ำ
อินเทอร์เน็ต	103 (25.8)	76 (19.0)	94 (23.5)	76 (19.0)	51 (12.8)	-	2.74	1.36273	ปานกลาง
อื่นๆ	17 (4.3)	8 (2.0)	9 (2.3)	2 (0.5)	2 (0.5)	362 (90.5)	2.05	1.16861	ต่ำ

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.59 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาเป็นสื่อหนังสือพิมพ์มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.97 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และการแสวงหาข่าวสารจากภาพยนตร์มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.17 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ส่วนสื่ออื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างแสวงหา อาทิ เช่น เคเบิลทีวี หนังสือ และ การรับข่าวทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SMS) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.05 อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 7
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน

ระดับของการแสวงหาข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	36	9.0
ไม่บ่อย	114	28.5
ปานกลาง	170	42.5
บ่อย	72	18.0
บ่อยมาก	8	2.0
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	2.76	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.92038	

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชนที่ค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการแสวงหาข่าวสารระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารระดับไม่บ่อย คิดเป็นร้อยละ 28.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับบ่อยมากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 2

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคล

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสาร								
	แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	ไม่บ่อย	ปานกลาง	บ่อย	บ่อยมาก	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
สมาชิกในครอบครัว	89 (22.3)	85 (21.3)	132 (33.0)	68 (17.0)	26 (6.5)	-	2.64	1.18668	ปานกลาง
ญาติ/เพื่อน/ เพื่อนบ้าน	85 (21.3)	108 (27.0)	127 (31.8)	63 (15.8)	17 (4.3)	-	2.55	1.11618	ปานกลาง
ครู/อาจารย์/ นักวิชาการ	107 (26.8)	76 (19.0)	101 (25.3)	77 (19.3)	39 (9.8)	-	2.66	1.31641	ปานกลาง
บุคคลที่ทำงาน เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่หรือ วิทยากร	125 (31.3)	90 (22.5)	113 (28.3)	47 (11.8)	25 (6.3)	-	2.39	1.21538	ต่ำ
อื่นๆ	21 (5.3)	5 (1.3)	5 (1.3)	3 (0.8)	2 (0.5)	364 (91.0)	1.89	1.24226	ต่ำ

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแสวงหาข่าวสารจากครู/อาจารย์/นักวิชาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.66 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยที่ 2.64 อยู่ในระดับปานกลางและการแสวงหาข่าวสารจากบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่หรือวิทยากรมีค่าเฉลี่ย 2.39 อยู่ในระดับต่ำ ส่วนสื่ออื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหา อาทิ เช่น พระ หัวหน้านางาน และนักจัดรายการเพลงมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.89 อยู่ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคล

ระดับของการแสวงหาข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	55	13.8
ไม่บ่อย	119	29.8
ปานกลาง	153	38.3
บ่อย	63	15.8
บ่อยมาก	10	2.5
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	2.64	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.98702	

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคลที่ค่าเฉลี่ย 2.64 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการแสวงหาข่าวสารระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับไม่บ่อย คิดเป็นร้อยละ 29.8 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับบ่อยมากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2.5

ตารางที่ 10
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้ง
ในการแสวงหาข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการแสวงหาข่าวสาร								
	แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	ไม่บ่อย	ปานกลาง	บ่อย	บ่อยมาก	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ป้ายประชาสัมพันธ์	52 (13.0)	100 (25.0)	122 (30.5)	94 (23.5)	32 (8.0)	-	2.89	1.14676	ปานกลาง
เอกสาร/สิ่งตีพิมพ์/โบปลิว	71 (17.8)	115 (28.8)	115 (28.8)	69 (17.3)	30 (7.5)	-	2.68	1.17091	ปานกลาง
ลุงฟ้า	54 (13.5)	88 (22.0)	110 (27.5)	99 (24.8)	49 (12.3)	-	3.00	1.22525	ปานกลาง
เสียด	67 (16.8)	115 (28.8)	119 (29.8)	71 (17.8)	28 (7.0)	-	2.70	1.15121	ปานกลาง
สติ๊กเกอร์	85 (21.3)	123 (30.8)	104 (26.0)	71 (17.8)	17 (4.3)	-	2.53	1.13460	ปานกลาง
การแถลงข่าว/การสัมมนา/นิทรรศการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน	91 (22.8)	92 (23.0)	103 (25.8)	81 (20.3)	33 (8.3)	-	2.68	1.25524	ปานกลาง
อื่นๆ	16 (4.0)	8 (2.0)	4 (1.0)	6 (1.5)	1 (0.3)	365 (91.3)	2.09	1.22757	ต่ำ

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารจากลุงฟ้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.00 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นสื่อป้ายประชาสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยที่ 2.89 ในระดับปานกลาง ส่วนสื่ออื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหา อาทิ เช่น เข็มกลัด ที่คั่นหนังสือ ปฏิทิน ต้นไม้กระดาษ ละครเวที วิซีดี วีดีโอและดีวีดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.09 อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 11
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การแสวงหาข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจ

ระดับของการแสวงหาข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	38	9.5
ไม่บ่อย	113	28.3
ปานกลาง	153	38.3
บ่อย	84	21.0
บ่อยมาก	12	3.0
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	2.80	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.97667	

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อเฉพาะกิจที่ค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการแสวงหาข่าวสารระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.3 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารระดับไม่บ่อย คิดเป็นร้อยละ 28.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับบ่อยมากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 3

ตารางที่ 12
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของ
การแสวงหาข่าวสารรวมทุกสื่อ

ระดับของการแสวงหาข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	31	7.8
ไม่บ่อย	133	33.3
ปานกลาง	170	42.5
บ่อย	63	15.8
บ่อยมาก	3	0.8
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	2.69	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.85592	

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารรวมทุกสื่อที่ค่าเฉลี่ย 2.69 อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีการแสวงหาข่าวสารระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับไม่บ่อย คิดเป็นร้อยละ 33.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการแสวงหาข่าวสารในระดับบ่อยมาก เป็นกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 0.8

3. ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน โดยพิจารณาจากระดับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักต่อ
ปัญหาภาวะโลกร้อน

ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน	ระดับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน								
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาทางธรรมชาติที่มนุษย์แก้ไขไม่ได้	30 (7.5)	43 (10.8)	59 (14.8)	159 (39.8)	109 (27.3)	-	3.69	1.19555	ตระหนักสูง
การกระทำของมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อน	210 (52.5)	163 (40.8)	20 (5.0)	3 (0.8)	4 (1.0)	-	4.43	0.71511	ตระหนักสูง
การฉีดสเปรย์ในร้านทำผมทำให้เกิดภาวะโลกร้อนได้	68 (17.0)	170 (42.5)	136 (34.0)	22 (5.5)	4 (1.0)	-	3.69	0.85189	ตระหนักสูง
ก๊าซจากรถยนต์เป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนในระยะเวลาสั้นๆเท่านั้น	41 (10.3)	75 (18.8)	91 (22.8)	137 (34.3)	56 (14.0)	-	3.23	1.20446	ตระหนักปานกลาง
น้ำท่วมและพายุในหลายประเทศที่เกิดขึ้นและรุนแรงขึ้นในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน	184 (46.0)	153 (38.3)	54 (13.5)	6 (1.5)	3 (0.8)	-	4.27	0.80614	ตระหนักสูง
ภาวะโลกร้อนมีส่วนทำให้โรคต่างๆ เช่น ไข้เลือดออกระบาดหนักยิ่งขึ้น	75 (18.8)	124 (31.0)	164 (41.0)	27 (6.8)	10 (2.5)	-	3.57	0.95274	ตระหนักสูง
ภาวะโลกร้อนเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ ซึ่งในที่สุดธรรมชาติจะสามารถปรับสภาพให้เหมือนเดิมเองได้อย่างรวดเร็ว	17 (4.3)	41 (10.3)	105 (26.3)	135 (33.8)	102 (25.5)	-	3.66	1.09425	ตระหนักสูง
การใช้พลังงานอย่างประหยัดเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน	199 (49.8)	168 (42.0)	22 (5.5)	7 (1.8)	4 (1.0)	-	4.38	0.75592	ตระหนักสูง
การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารประเทศเท่านั้น	15 (3.8)	28 (7.0)	27 (6.8)	118 (29.5)	212 (53.0)	-	4.21	1.08344	ตระหนักสูง

ความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน	ระดับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน								
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
ความร่วมมือของมนุษย์อย่าง จริงจังช่วยให้ปัญหาภาวะ โลกร้อนคลี่คลายลงได้	243 (60.8)	138 (34.5)	10 (2.5)	3 (0.8)	6 (1.5)	-	4.52	0.72513	ตระหนัก สูงมาก
การปลูกต้นไม้เพียงคนละต้น สองต้นในปัจจุบันช่วยลด ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ใน ระยะยาว	171 (42.8)	174 (43.5)	30 (7.5)	15 (3.8)	10 (2.5)	-	4.20	0.91575	ตระหนัก สูง
ถ้าจะแก้ปัญหภาวะโลกร้อน ได้จริงต้องปลูกฝังกับเด็กด้วย	204 (51.0)	127 (31.8)	36 (9.0)	26 (6.5)	7 (1.8)	-	4.24	0.98158	ตระหนัก สูง

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักว่าความร่วมมือของมนุษย์อย่างจริงจังช่วยให้ปัญหาภาวะโลกร้อนคลี่คลายลงได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.52 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ ความตระหนักว่าการกระทำของมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับสูง และความตระหนักว่าก๊าซจากรถยนต์เป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนในระยะเวลาสั้นๆเท่านั้นเป็นความตระหนักที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับของความตระหนักต่อ
ปัญหาภาวะโลกร้อน

ระดับของความตระหนักต่อ ปัญหาภาวะโลกร้อน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	0	0
ต่ำ	2	0.5
ปานกลาง	45	11.3
สูง	278	69.5
สูงมาก	75	18.8
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	4.07	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.56264	

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ที่ค่าเฉลี่ย 4.07 ซึ่งอยู่ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 18.8 และไม่พบกลุ่มตัวอย่างที่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับต่ำมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยพิจารณาจากระดับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วม
ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน	ระดับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน								
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
เลือกใช้หลอดตะเกียบแทนหลอดไส้	110 (27.5)	123 (30.8)	91 (22.8)	43 (10.8)	33 (8.3)	-	3.59	1.22741	มีส่วนร่วมสูง
ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน	173 (43.3)	132 (33.0)	58 (14.5)	29 (7.3)	8 (2.0)	-	4.08	1.02142	มีส่วนร่วมสูง
ปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้	215 (53.8)	141 (35.3)	29 (7.3)	13 (3.3)	2 (0.5)	-	4.39	0.79898	มีส่วนร่วมสูง
ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25 องศาเซลเซียส	150 (37.5)	91 (22.8)	40 (10.0)	13 (3.3)	23 (5.8)	83 (20.8)	4.05	1.18919	มีส่วนร่วมสูง
ดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน	131 (32.8)	98 (24.5)	25 (6.3)	14 (3.5)	15 (3.8)	117 (29.3)	4.12	1.10115	มีส่วนร่วมสูง
พยายามหลีกเลี่ยงการใช้รถยนต์ส่วนตัวหรือสมาชิกในครอบครัวและหันมาใช้ระบบขนส่งมวลชนแทน	104 (26.0)	103 (25.8)	99 (24.8)	64 (16.0)	30 (7.5)	-	3.47	1.24210	มีส่วนร่วมปานกลาง
ลดและแยกขยะ	54 (13.5)	107 (26.8)	123 (30.8)	82 (20.5)	34 (8.5)	-	3.16	1.15300	มีส่วนร่วมปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน	ระดับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน								
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคย/ไม่เคยเลย	ไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก	43 (10.8)	93 (23.3)	119 (29.8)	99 (24.8)	46 (11.5)	-	2.97	1.17155	มีส่วนร่วมปานกลาง
ใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังแสงอาทิตย์ และแก๊สโซฮอลล์	64 (16.0)	85 (21.3)	75 (18.8)	85 (21.3)	91 (22.8)	-	2.87	1.40060	มีส่วนร่วมปานกลาง
ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภายในประเทศเพื่อลดการใช้พลังงานในการขนส่ง	89 (22.3)	153 (38.3)	105 (26.3)	43 (10.8)	10 (2.5)	-	3.67	1.01670	มีส่วนร่วมสูง
เข้าร่วมในงาน/สัมมนา/คู่มือการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน	12 (3.0)	30 (7.5)	65 (16.3)	106 (26.5)	187 (46.8)	-	1.94	1.09488	มีส่วนร่วมต่ำ
ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนจากสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	30 (7.5)	59 (14.8)	114 (28.5)	117 (29.3)	80 (20.0)	-	2.6	1.177904	มีส่วนร่วมปานกลาง

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน โดยการปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดที่ 4.39 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ การดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งานมีค่าเฉลี่ยที่ 4.12 อยู่ในระดับสูง ส่วนการเข้าร่วมในงาน/สัมมนา/คู่มือการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนเป็นการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.94 อยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 16

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการลด
ปัญหาภาวะโลกร้อน

ระดับของการมีส่วนร่วมใน การลดปัญหาภาวะโลกร้อน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	1	0.3
ต่ำ	26	6.5
ปานกลาง	191	47.8
สูง	170	42.5
สูงมาก	12	3.0
รวม	400	100
ค่าเฉลี่ย	3.42	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.67000	

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการลดปัญหา
ภาวะโลกร้อนที่ค่าเฉลี่ย 3.42 อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีส่วนร่วมในการลด
ปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วม
ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 42.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการลด
ปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับต่ำมาก เป็นกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 0.3

2. การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

ตารางที่ 17

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสาร

จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	การแสวงหาข่าวสาร					คู่ที่แตกต่าง
	N	X	S.D.	F	P	
ชาย	155	2.68	0.86606	0.068	0.795	-
หญิง	245	2.69	0.85123			

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18
แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสาร
จำแนกตามอายุ

ลักษณะทางประชากร	การแสวงหาข่าวสาร					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. อายุ 18-22 ปี	75	2.91	0.90305			
2. อายุ 23-27 ปี	84	2.65	0.81395			
3. อายุ 28-32 ปี	57	2.60	0.86313			
4. อายุ 33-37 ปี	40	2.78	0.91952			
5. อายุ 38-42 ปี	41	2.54	0.71055	1.740	0.098	-
6. อายุ 43-47 ปี	43	2.79	0.80351			
7. อายุ 48-52 ปี	35	2.60	0.84714			
8. อายุ 53 ปีขึ้นไป	25	2.36	0.95219			

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19
แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสาร
จำแนกตามอาชีพ

ลักษณะทางประชากร	การแสวงหาข่าวสาร					คู่มือแตกต่าง
	N	X	S.D.	F	P	
1. นักเรียน/นิสิต/ นักศึกษา	102	2.88	0.83600			
2. ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ/องค์กร อิสระ	101	2.70	0.78160			
3. พนักงานบริษัท/ ห้างร้านของเอกชน	97	2.63	0.90507	3.254*	0.022	(1)>(3) (1)>(4)
4. ผู้ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/ แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ ผู้ใช้แรงงาน	100	2.52	0.87016			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้านของเอกชนและผู้ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน มีการแสวงหาข่าวสารต่ำกว่าผู้ประกอบอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20
แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสาร
จำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากร	การแสวงหาข่าวสาร					คู่ที่แตกต่าง
	N	X	S.D.	F	P	
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	2.20	0.83666	4.166*	0.000	(3)>(2)
2. ประถมศึกษา	25	2.04	0.73485			(4)>(2)
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	31	2.74	0.85509			(5)>(2)
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า	56	2.71	0.67995			(6)>(2)
5. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า	19	3.05	0.77986			(7)>(2)
6.ปริญญาตรี						(5)>(1)
7. สูงกว่าปริญญาตรี	206	2.77	0.88422			(5)>(7)
	58	2.52	0.84275	(6)>(7)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมมีการแสวงหาข่าวสารต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีการแสวงหาข่าวสารต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับอนุปริญญา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีที่มีการแสวงหาข่าวสารต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า และปริญญาตรี

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการแสวงหาข่าวสาร
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ลักษณะทางประชากร	การแสวงหาข่าวสาร					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. 5,000 บาท หรือต่ำกว่า	72	2.76	0.77810	0.773	0.610	-
2. 5,001-10,000 บาท	109	2.64	0.91816			
3. 10,001-15,000 บาท	54	2.81	0.82586			
4. 15,001-20,000 บาท	49	2.65	0.83044			
5. 20,001-25,000 บาท	25	2.56	0.91652			
6. 25,001-30,000 บาท	27	2.85	0.76980			
7. 30,001-35,000 บาท	18	2.67	0.84017			
8. มากกว่า 35,000 บาท	46	2.52	0.91261			

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตารางที่ 22

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน					คู่ที่แตกต่าง
	N	X	S.D.	F	P	
ชาย	155	4.03	0.59159	0.149	0.702	-
หญิง	245	4.09	0.54331			

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23
แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามอายุ

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. อายุ 18-22 ปี	75	4.07	0.50225	0.793	0.594	-
2. อายุ 23-27 ปี	84	4.11	0.64037			
3. อายุ 28-32 ปี	57	4.00	0.50000			
4. อายุ 33-37 ปี	40	4.18	0.59431			
5. อายุ 38-42 ปี	41	4.02	0.52382			
6. อายุ 43-47 ปี	43	4.14	0.55982			
7. อายุ 48-52 ปี	35	3.97	0.61767			
8. อายุ 53 ปี ขึ้นไป	25	3.96	0.53852			

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามอาชีพ

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	102	4.12	0.56803			
2. ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ	101	4.04	0.48828			
3. พนักงานบริษัท/ห้างร้าน ของเอกชน	97	4.08	0.60673	0.609	0.610	-
4. ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว/แม่บ้าน/ พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน	100	4.02	0.58569			

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 25

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	3.80	0.44721			
2. ประถมศึกษา	25	3.76	0.59722			(5)>(2)
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	31	3.87	0.49946			(6)>(2)
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	56	3.95	0.55333			(7)>(2)
5. อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า	19	4.16	0.50146	3.535*	0.002	(6)>(3) (7)>(3) (6)>(4)
6.ปริญญาตรี	206	4.13	0.56187			(7)>(4)
7. สูงกว่าปริญญาตรี	58	4.19	0.54473			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี และผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่ามีความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ลักษณะทางประชากร	ความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. 5,000 บาท หรือต่ำกว่า	72	4.04	0.61524	1.564	0.145	-
2. 5,001-10,000 บาท	109	4.02	0.54402			
3. 10,001-15,000 บาท	54	4.06	0.62696			
4. 15,001-20,000 บาท	49	4.04	0.49830			
5. 20,001-25,000 บาท	25	3.96	0.61101			
6. 25,001-30,000 บาท	27	4.11	0.50637			
7. 30,001-35,000 บาท	18	4.44	0.51131			
8. มากกว่า 35,000 บาท	46	4.13	0.49927			

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความตระหนักรู้ต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

ตารางที่ 27

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามเพศ

ลักษณะทางประชากร	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
ชาย	155	3.34	0.69729	0.234	0.629	-
หญิง	245	3.46	0.64943			

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามอายุ

ลักษณะทางประชากร	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน						
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง	
1. อายุ 18-22 ปี	75	3.27	0.79412	2.405*	0.02		
2. อายุ 23-27 ปี	84	3.40	0.62323				(6)>(1)
3. อายุ 28-32 ปี	57	3.30	0.56584				(6)>(2)
4. อายุ 33-37 ปี	40	3.38	0.66747				(6)>(3)
5. อายุ 38-42 ปี	41	3.49	0.55326				(6)>(4)
6. อายุ 43-47 ปี	43	3.67	0.64442				(8)>(1)
7. อายุ 48-52 ปี	35	3.40	0.65079				(8)>(3)
8. อายุ 53 ปี ขึ้นไป	25	3.68	0.74833				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้มีอายุระหว่าง 18-37 ปีมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีอายุระหว่าง 43-47 ปีและผู้มีอายุระหว่าง 18-22 ปีและ 28-32 ปีมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีอายุ 53 ปีขึ้นไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามอาชีพ

ลักษณะทางประชากร	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	102	3.29	0.73912			
2. ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ	101	3.55	0.62410			
3. พนักงานบริษัท/ ห้างร้านของเอกชน	97	3.42	0.67446	2.648*	0.049	(2)>(1)
4. ผู้ประกอบอาชีพ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/ แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ ผู้ใช้แรงงาน	100	3.39	0.61783			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 29 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ

ตารางที่ 30

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามระดับการศึกษา

ลักษณะทางประชากร	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	3.60	0.54772			
2. ประถมศึกษา	25	3.16	0.74610			
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	31	3.45	0.67521			
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.หรือเทียบเท่า	56	3.23	0.68732	2.116	0.051	-
5. อนุปริญญา/ปวส. หรือ เทียบเท่า	19	3.68	0.67104			
6. ปริญญาตรี	206	3.44	0.66509			
7. สูงกว่าปริญญาตรี	58	3.50	0.59971			

จากตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31

แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ลักษณะทางประชากร	การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. 5,000 บาท หรือต่ำกว่า	72	3.22	0.73585			
2. 5,001-10,000 บาท	109	3.37	0.70265			(4)>(1)
3. 10,001-15,000 บาท	54	3.44	0.63444			(6)>(1)
4. 15,001-20,000 บาท	49	3.57	0.61237	2.397*	0.021	(8)>(1)
5. 20,001-25,000 บาท	25	3.24	0.66332			(4)>(5)
6. 25,001-30,000 บาท	27	3.63	0.56488			(6)>(5)
7. 30,001-35,000 บาท	18	3.50	0.61835			(8)>(5)
8. มากกว่า 35,000 บาท	46	3.56	0.58318			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD แล้ว แสดงให้เห็นว่าผู้มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่าและผู้มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาทมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่ำกว่าผู้มีรายได้ 15,001-20,000 บาท 25,001-30,000 บาท และผู้มีรายได้มากกว่า 35,000 บาทขึ้นไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 32

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน	P
การแสวงหาข่าวสาร	0.105	0.293

จากตารางที่ 32 แสดงให้เห็นว่า การแสวงหาข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 5 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 33

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน	P
การแสวงหาข่าวสาร	0.430*	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 แสดงให้เห็นว่า การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในเชิงบวก กล่าวคือ หากประชาชนมีการแสวงหาข่าวสารสูง การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจะสูงตามไปด้วย แต่ความสัมพันธ์ที่พบในการวิจัยนี้เป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตารางที่ 34

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน	P
ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน	0.201*	0.006

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 34 แสดงให้เห็นว่า ความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในเชิงบวก กล่าวคือ หากประชาชนมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนสูง การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจะสูงตามไปด้วย แต่ความสัมพันธ์ที่พบในการวิจัยนี้เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม(questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ประชาชนจำนวน 400 คนแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 23-27 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากกว่าครึ่งหนึ่ง และประกอบอาชีพนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ พนักงานบริษัท/ห้างร้านของเอกชน/ผู้ประกอบการค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงานในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันและโดยมากมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท

ส่วนที่ 2 การแสวงหาข่าวสาร

ประชาชนมีการแสวงหาข่าวสารรวมทุกสื่อในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาแยกประเภทออกเป็นสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ประชาชนมีการแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนใช้ในการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ ซึ่งมีปริมาณการแสวงหาในระดับปานกลางใกล้เคียงกับวิทยุ ส่วนภาพยนตร์เป็นสื่อที่นิยมแสวงหาน้อยที่สุดมีปริมาณการแสวงหาระดับต่ำ (ตารางที่ 6)

สำหรับสื่อบุคคลมีระดับการแสวงหาปานกลาง โดยสื่อบุคคลที่ประชาชนสอบถามข้อมูลมากที่สุดคือ ครู/อาจารย์/นักวิชาการ รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัวและญาติ/เพื่อน/เพื่อนบ้าน ส่วนบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่และวิทยากรเป็นสื่อบุคคลที่ประชาชนสอบถามข้อมูลน้อยที่สุดในระดับต่ำ (ตารางที่ 8)

ส่วนสื่อเฉพาะกิจมีระดับการแสวงหาปานกลาง โดยถุงผ้าเป็นสื่อเฉพาะกิจที่ประชาชนใช้แสวงหาข้อมูลมากที่สุด รองลงมา คือ ป้ายประชาสัมพันธ์ และเสื้อยืด สำหรับสติ๊กเกอร์เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารน้อยที่สุด (ตารางที่ 10)

ส่วนที่ 3 ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ประชาชนส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ระดับสูงมาก โดยประเด็นที่ประชาชนมีความตระหนักมากที่สุด คือ ตระหนักว่าความร่วมมือของมนุษย์อย่างจริงจังช่วยให้ปัญหาภาวะโลกร้อนคลี่คลายลงได้ รองลงมาคือ การกระทำของมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อนและการใช้พลังงานอย่างประหยัดเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยบรรเทาปัญหาภาวะโลกร้อน ส่วนก๊าซจากรถยนต์เป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้นเป็นประเด็นที่ประชาชนตระหนักน้อยที่สุด (ตารางที่ 13)

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ระดับสูง สำหรับรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนนั้น มองในภาพรวมพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้มากที่สุด รองลงมา คือ ดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน และถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้ง เมื่อเลิกใช้งาน ส่วนการมีส่วนร่วมที่ประชาชนปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมในงาน/สัมมนา/สุนทรียสนทนาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน (ตารางที่ 15)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics)

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

จากการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิจัยพบว่า การแสวงหาข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 5 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิจัยพบว่า การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิจัยพบว่า ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำคำถามปลายเปิดเพื่อสอบถามประชาชนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของข่าวสารที่ต้องการแสวงหาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนด้วย ซึ่งพบว่า ประเด็นที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจแสวงหามากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและผลกระทบจากภาวะโลกร้อน โดยเฉพาะเรื่องสภาพอากาศที่แปรปรวน หนาวจัด ร้อนจัดและน้ำแข็งขั้วโลกละลายตามด้วยแนวทางการแก้ปัญหาและสาเหตุความเป็นมาที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สื่อมวลชนที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารมากที่สุด คือ โทรทัศน์ โดยมีปริมาณการแสวงหาอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อโทรทัศน์สามารถนำเสนอข่าวสารและเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ได้ทั้งภาพและเสียงพร้อมๆ กัน จึงทำให้ผู้ชมเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังสร้างความรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์ได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ และปัจจุบันสื่อโทรทัศน์อาจถือเป็นปัจจัยด้านการสื่อสารที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งของประชาชนที่พบเห็นได้แทบทุกครัวเรือนด้วย ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร อ้วนคำ (2544) ที่ศึกษาการ

เปิดรับข่าวสาร ความรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมดีเด่นเฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์มากที่สุด

สื่อมวลชนที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารมากเป็นลำดับที่สอง คือ หนังสือพิมพ์ ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูง คือ ปริญญาตรี ทำให้ไม่มีข้อจำกัดด้านการอ่าน และหนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติโดดเด่นสามารถให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดาภรณ์ ชาญชาคริตพงศ์ (2543) ที่ศึกษาการสื่อสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชนจากหนังสือพิมพ์มากเป็นลำดับที่สอง

ส่วนสื่อมวลชนที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารรองจากหนังสือพิมพ์ คือ วิทยุ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ถึงแม้สื่อวิทยุจะเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างกว้างขวางเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มาก แต่สื่อวิทยุไม่มีภาพจึงไม่น่าสนใจ และยังมีข้อจำกัดในเรื่องการนำเสนอที่ไม่สามารถให้รายละเอียดได้มาก อีกทั้งเมื่อพลาดการฟังเนื้อหาสำคัญที่ออกอากาศทางสื่อวิทยุแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะรับฟังได้อีก และหากผู้จัดรายการไม่มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายแล้ว รายการจะไม่น่าสนใจเพียงพอที่ผู้ฟังจะติดตามอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสื่อมวลชนที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารอันดับสุดท้าย คือ ภาพยนตร์ โดยมีปริมาณการแสวงหาในระดับต่ำ ซึ่งในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่า ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนโดยตรงนั้นยังมีน้อย โดยที่โดดเด่นและกล่าวขวัญกันอย่างจริงจังมีเพียงเรื่องเดียว คือ เรื่อง The Inconvenient Truth เท่านั้น นอกจากนี้อีกสาเหตุหนึ่งยังอาจเกิดจากการชมภาพยนตร์ในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง เมื่อเทียบการสื่อประเภทอื่น จึงทำให้ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่ไม่ได้รับความนิยมมากนัก

ในส่วนของการแสวงหาข่าวสารจากสื่อบุคคลนั้น พบว่า ครู/อาจารย์/นักวิชาการ เป็นสื่อบุคคลที่ถูกสอบถามข้อมูลมากที่สุด ทั้งนี้เพราะ ในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนที่แสวงหาข่าวสารมากที่สุด คือ กลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ซึ่งมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับครู/อาจารย์/นักวิชาการมาก สามารถที่จะสอบถามข้อมูลได้โดยตรง และข่าวสารที่ได้จากการแสวงหายังเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ ด้วยเพราะครู/อาจารย์/วิชาการจัดเป็นบุคคลที่มีความรู้สูงที่สุดในกลุ่มสื่อบุคคลทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชเรมม (Schramm, 1973) ที่ว่า โดยปกติ บุคคลจะเลือกใช้สื่อที่ใช้ความ

พยายามน้อยที่สุด (least effort) กล่าวคือ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ตนเองสะดวกที่สุดและใช้ความพยายามน้อยที่สุด นอกจากนี้ ค่าใช้จ่าย เวลา นิสัยและประเพณีนิยม รวมถึงพฤติกรรมทางสังคมก็มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อด้วย และผู้รับสารยังเลือกใช้สารที่จะได้รับประโยชน์สูงสุดด้วย

ส่วนสื่อบุคคลที่ประชาชนแสวงหาข่าวสารมากเป็นอันดับสอง คือ สมาชิกในครอบครัว รองลงมา คือ กลุ่มญาติ/เพื่อน/เพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ว่า กลุ่มปฐมนุจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีสภาพแวดล้อม ความต้องการและมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน จึงมีการรับรู้ข่าวสารระหว่างกันและกันสูงกว่ากลุ่มทุติยภูมิที่ใกล้ชิดกัน

สำหรับสื่อบุคคลที่ประชาชนสอบถามข้อมูลน้อยที่สุด คือ บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่ หรือวิทยากร ซึ่งมีปริมาณการแสวงหาระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะ คนกลุ่มนี้เป็นสื่อบุคคลที่จะต้องเจาะจงเลือกใช้ในการสอบถามข้อมูล ต้องมีการเผชิญหน้ากันโดยตรง และต้องอาศัยความตั้งใจ รวมทั้งความกล้าในการสื่อสาร นอกจากนี้ โอกาสที่ประชาชนจะได้พบปะสนทนากับบุคคลกลุ่มนี้ยังมีน้อย หรือแทบจะไม่มีเลย หากไม่เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ในส่วนของ การแสวงหาจากสื่อเฉพาะกิจ พบว่า ประชาชนแสวงหาจากถุงผ้ามากที่สุด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผ่านมา กรุงเทพมหานครเคยจัดโครงการแจกถุงผ้าเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนให้แก่ประชาชนด้วย ส่วนบริษัทและห้างร้านหลายแห่งก็มอบถุงผ้าเป็นของขวัญของฝากหรือของที่ระลึกให้แก่ลูกค้า เนื่องในโอกาสสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ และนอกจากการผลิตเพื่อแจกแล้ว ปัจจุบัน ถุงผ้ายังได้รับการออกแบบให้มีรูปทรง ลวดลายที่สวยงาม และวางขายในสถานที่ต่างๆ หาได้ง่าย มีราคาหลากหลายแตกต่างกันตั้งแต่ถูกไปจนถึงแพง ทำให้ทุกคนสามารถสรรหามาใช้ได้ไม่ยุ่งยาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ถุงผ้าเป็นสื่อเฉพาะกิจที่มีการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด

ส่วนป้ายประชาสัมพันธ์เป็นสื่อเฉพาะกิจที่ประชาชนแสวงหามากเป็นอันดับที่สอง ซึ่งอาจเป็นเพราะการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์มักจะอยู่ตามสถานที่หรือถนนสายที่มีผู้คนสัญจรไปมา มาก ทำให้ประชาชนที่ไม่ได้ผ่านสถานที่หรือเส้นทางเหล่านี้ไม่มีโอกาสในการแสวงหา นอกจากนี้ป้ายที่ติดตั้งอาจไม่มีข้อความที่สะดุดตา ทำให้ไม่น่าสนใจส่งผลให้การแสวงหาข่าวสารจากป้ายประชาสัมพันธ์มีน้อย

สำหรับสตีกเกอร์เป็นสื่อเฉพาะกิจที่มีการแสวงหาน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยมองว่า อาจเป็นเพราะสตีกเกอร์ที่ใช้รณรงค์เพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนมีน้อยไม่เป็นที่แพร่หลาย เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง นอกจากนี้ สตีกเกอร์ที่แจกจ่ายอาจไม่สวยงาม หรือประชาชนอาจไม่สนใจที่จะแสวงหาสื่อเฉพาะกิจประเภทนี้ไว้ในครอบครองเพราะไม่มีที่ติดสตีกเกอร์ และยากต่อการทำความสะอาดพื้นที่ เมื่อไม่ต้องการใช้

ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมของประชาชนมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนในระดับสูง โดยประชาชนมีความตระหนักมากที่สุดว่าความร่วมมือของมนุษย์อย่างจริงจังช่วยให้ปัญหาภาวะโลกร้อนคลี่คลายลงได้ ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก รองลงมาคือ การกระทำของมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อน ซึ่งจัดอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักฐานใหม่ๆ ที่นักวิทยาศาสตร์ค้นพบว่า ภาวะโลกร้อนอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจริง แต่มนุษย์เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สถานการณ์และผลกระทบทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ทำให้ธรรมชาติเสียสมดุล จนทำให้ระบบนิเวศน์ที่แวดล้อมเสื่อมเสียไป ด้วยเหตุนี้ประชาชนส่วนใหญ่จึงตระหนักว่า เมื่อมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อน มนุษย์ก็ควรจะเป็นผู้แก้ปัญหาด้วยความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง

สำหรับก๊าซจากรถยนต์เป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น เป็นประเด็นที่ประชาชนตระหนักน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของภาวะโลกร้อนไม่ถ่องแท้ เพราะก๊าซที่ปล่อยจากรถยนต์จะสะสมในบรรยากาศและจะปกคลุมโลกคล้ายแผ่นกระจกในเรือนกระจกในเรือนต้นไม้กักเก็บความร้อนจากผิวโลกไว้ไม่ให้คายออกไป เช่นเดียวกับก๊าซจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจะทำให้เกิดภาวะโลกร้อนได้ในระยะยาว หากไม่มีการออกมาตรการเพื่อลดการปล่อยก๊าซ อย่างไรก็ตาม แม้ประชาชนจะมีความตระหนักในเรื่องนี้น้อยที่สุด แต่ก็อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถ้ามีการให้ความรู้ ความเข้าใจมากขึ้น ก็มีแนวโน้มว่า ประชาชนจะตระหนักในเรื่องดังกล่าวสูงขึ้น

การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนที่ประชาชนส่วนใหญ่มีมากที่สุด คือ การปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้ โดยมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง ซึ่งผู้วิจัยมองว่า การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้เป็นวิธีปฏิบัติได้ง่ายที่สุด เพราะทุกคนสามารถปฏิบัติได้ โดยไม่มี

ข้อจำกัดทั้งทางเพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมในรูปแบบดังกล่าวยังเห็นเด่นชัด เพราะสามารถลดค่าไฟที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนด้วย

ส่วนการดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งานเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมมากเป็นอันดับสอง ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มประชาชนที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ไม่ได้มีรถยนต์ทุกคน โอกาสของการมีส่วนร่วมจึงไม่เท่าเทียมกัน แต่รูปแบบการมีส่วนร่วมนี้อยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับการปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้ ซึ่งสาเหตุสำคัญอาจเป็นเพราะราคาน้ำมันที่สูงขึ้นมากในปัจจุบัน ทำให้คนที่มีรถยนต์ต้องหันมาประหยัดน้ำมัน เพื่อลดค่าใช้จ่าย และอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนดับเครื่องรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งานก็คือ มีการออกกฎหมายบังคับใช้ในเรื่องนี้

สำหรับรูปแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การเข้าร่วมในงาน/สัมมนา/สุนทรสนทนาเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน โดยปริมาณการแสวงหาอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าวค่อนข้างยุ่งยาก ต้องใช้เวลาและมีความตั้งใจ นอกจากนี้ ยังมีความเป็นไปได้ที่การประชาสัมพันธ์งานไม่ทั่วถึงหรือเพียงพอ ทำให้คนไม่ได้รับรู้ หรือไม่สนใจเข้าร่วมก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรีดเดอร์ (Reeder, 1963) ที่ว่า บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้น ชักจูง และจูงใจให้เกิดขึ้น

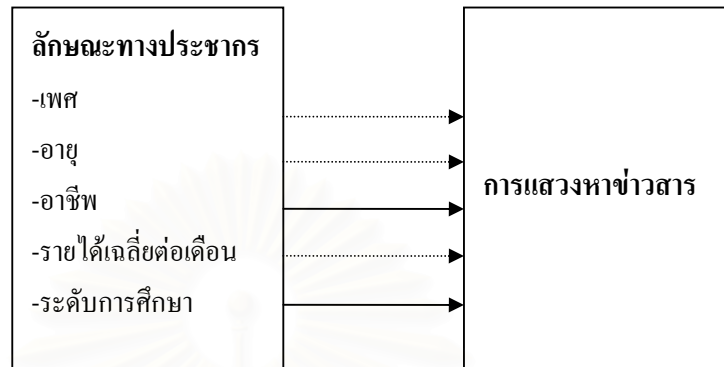
การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีการแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายการแสวงหาข่าวสารได้แก่ อาชีพและระดับการศึกษา ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายการแสวงหาข่าวสารได้แก่ เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ดังแบบจำลองนี้

แผนภาพที่ 3

แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับการแสวงหาข่าวสาร

เส้นตรงธรรมดาแสดงถึงความแตกต่าง

เส้นประแสดงถึงความไม่แตกต่าง

จากแบบจำลองสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ประชาชนเพศหญิงและเพศชายในการศึกษาคั้งนี้แสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นประเด็นใหญ่ที่สื่อต่าง ๆ นำเสนออย่างต่อเนื่อง จึงยังอยู่ในกระแสทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมีความสนใจแสวงหาข้อมูลไม่แตกต่างกัน ประกอบกับปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนในสังคม ไม่ว่า เพศหญิงหรือเพศชายต่างได้รับความเดือดร้อนด้วยกันทั้งสิ้น การแสวงหาข่าวสารจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้รู้วิธีลดปัญหาและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สาเหตุนี้จึงอาจเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การแสวงหาข่าวสารของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรีนเบอร์กและคูมาตะ (Greenberg and Kumata, 1968) ซึ่งศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อ พบว่า ลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุและรายได้ แต่โดยลำพังแล้ว ไม่มีอิทธิพลต่อการทำนายการใช้สื่อ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของแมคเคลอยด์และโอคีฟ (McLeod and O'Keefe, 1972) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายพฤติกรรมทางการสื่อสาร และพบว่า ตัวแปรทางด้านประชากรส่วนใหญ่มักประสบความสำเร็จต่ำ เพราะตามทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม พฤติกรรมการสื่อสารของปัจเจกบุคคลจะเป็นไปตามแบบแผนทางสังคมที่ตนสังกัดมากกว่า ดังนั้น จึงยากที่จะคาดคะเนได้ถึงพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคล โดยใช้คุณลักษณะทางด้านประชากรและสังคมเป็นตัวอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว

ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2537) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านเพศไม่มีความแตกต่างกันในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อม งานวิจัยของกนกวรรณ มณชิราษ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า เยาวชนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของคานินทร์ กิจนิจิ (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิด และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกันมีการเปิดรับสารการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน

สำหรับอายุที่แตกต่างกันของประชาชนไม่มีผลทำให้การแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมองว่า สาเหตุที่ทำให้อายุไม่ได้มีอิทธิพลต่อการแสวงหาข่าวสารของประชาชนเป็นเพราะข่าวสารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันของคนทุกกลุ่มอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการให้ทันต่อเหตุการณ์ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องใกล้ตัว หรือไกลตัว ดังเช่น กระแสข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนที่ทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ คนทุกกลุ่มอายุจึงอาจต้องการทราบความคืบหน้าของสถานการณ์ว่าปัจจุบันปัญหาได้ทวีความรุนแรงไปมากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดาภรณ์ ชาญชาคริตพงษ์ (2543) ที่ศึกษา การสื่อสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีอายุแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารการพัฒนาชุมชนไม่ต่างกัน งานวิจัยของวรารัตน์ ตรีธนาวัต (2544) ที่ศึกษาศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณ จ.ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน

ส่วนตัวแปรด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีอิทธิพลทำให้การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน โดยผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา เป็นกลุ่มที่มีการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด (ตารางที่ 19) ซึ่งอาจเป็นเพราะระบบการเรียนการสอนสมัยใหม่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมากขึ้น จึงทำให้คนกลุ่มนี้มีการแสวงหาข่าวสารมากกว่ากลุ่มอื่นๆ เนื่องจากต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งเพื่อเตรียมตัวสอบ หรือทำรายงานส่งครู และอาจารย์ ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษายังเป็นกลุ่มที่มีช่องทางแสวงหาข่าวสารที่หลากหลายมากกว่าด้วย ไม่ว่าจะ เป็นสมาชิกในครอบครัว ครู อาจารย์ หรือสืบค้นในห้องสมุด

อินเทอร์เน็ต ทำให้ได้เปรียบกลุ่มอื่น โดยเฉพาะ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/แม่บ้าน/พ่อบ้าน/รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงานที่มีการแสวงหาข่าวสารต่ำที่สุด เพราะคนกลุ่มนี้อาจต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานหาเลี้ยงตนเองหรือครอบครัว จนทำให้ขาดโอกาสในการแสวงหาข่าวสาร

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Theory) ของบอลล์ โรคิช และ เดอ เฟลอร์ (Ball-Rokeach and De Fleur, 1975) ที่ว่า บุคคลจะมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ ทักษะสติ สติปัญญา ความรู้และความสนใจ ความแตกต่างนี้ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่ง โครงสร้างเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรม การรับรู้ หรือ การเรียนรู้ของมนุษย์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับแนวคิดด้านการวิเคราะห์ผู้รับสารตามลักษณะทางประชากร (demographic analysis of an audience) ที่กล่าวว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมที่ต่างกันยังรวมถึงการเลือกใช้สื่อ หรือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละกลุ่มประชากรย่อมมีกิจกรรม การดำเนินชีวิต ตลอดจนการใช้เวลาว่างที่แตกต่างกัน (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534)

ผลการศึกษาที่ได้ยังสอดคล้องกับงานของชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อความรู้ ทักษะสติ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคาร และโรงงานควบคุม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความแตกต่างในเรื่องการเปิดรับสื่อเรื่องการอนุรักษ์พลังงาน และงานวิจัยของวิระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร (2544) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ประชาชนที่มีความแตกต่างทางอาชีพมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์หอยหลอดจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจต่างกัน และงานวิจัยของวารัตน์ศรีธนาวัต (2544) ที่ศึกษาศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราง จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารต่างกัน

สำหรับตัวแปรรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาภาวะโลกร้อนยังอยู่ในความสนใจของคนในสังคม จึงทำให้ประชาชนที่รายได้แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคมของ เดอ เฟลอร์ (De Fleur, 1975) ที่อธิบายว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน เช่น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ฯลฯ จะมีพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายกัน เช่น การเปิดรับสื่อความพึงพอใจในสื่อ และถึงแม้ว่า ในสังคมสมัยใหม่ ผู้รับสารจะมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันไป

แต่ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้รับสารที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และอุปนิสัยการใช้สื่อร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ ลักษณะกลุ่มทางสังคมจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อกระบวนการสื่อสารของบุคคล ทฤษฎีดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า เมื่อประชาชนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกันก็ย่อมเปิดรับสื่อในลักษณะที่คล้ายกัน ทำให้อิทธิพลที่ได้รับจากสื่อที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น ความแตกต่างด้านรายได้จึงไม่มีผลต่อการแสวงหาข่าวสาร ยิ่งไปกว่านั้น การกระจายของข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนในปัจจุบันที่สื่อต่างๆนำเสนออย่างแพร่หลายและกว้างขวางยังส่งผลให้ประชาชนที่มีความแตกต่างในเรื่องของรายได้มีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสวงหาข่าวสารที่เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนด้วย

ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้และการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงานกลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า พนักงานที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกัน และงานวิจัยของวรารัตน์ ตรีธนาวัต (2544) ที่ศึกษาศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณ จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีการแสวงหาข่าวสารไม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีอิทธิพลทำให้การแสวงหาข่าวสารของประชาชนแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่าแสวงหาข่าวสารมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี และต่ำสุดคือ ระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 20) สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของเบอร์โล (Berlo, 1960) ที่ศึกษาปัจจัยของการสื่อสารของผู้ถอดรหัส หรือผู้รับสาร ในแบบจำลองการสื่อสารที่เสนอว่า ระดับความรู้ หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งรอบข้างแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโรบินสัน (Robinson, 1972) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและระดับความรู้เรื่องข้อมูล ข่าวสาร และตรงกับแนวคิดของชเรมม (Schramm, 1973) ที่ว่า การศึกษาและสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดประสบการณ์ขึ้นในตัวบุคคลและเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลนั้น ทั้งการเลือกรับสื่อและการเลือกเนื้อหาสื่อ ประสบการณ์เป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารต่างกันและภูมิหลังที่ต่างกันทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในสื่อที่ต่างกัน

ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารักษ์ จุตระกูล (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่

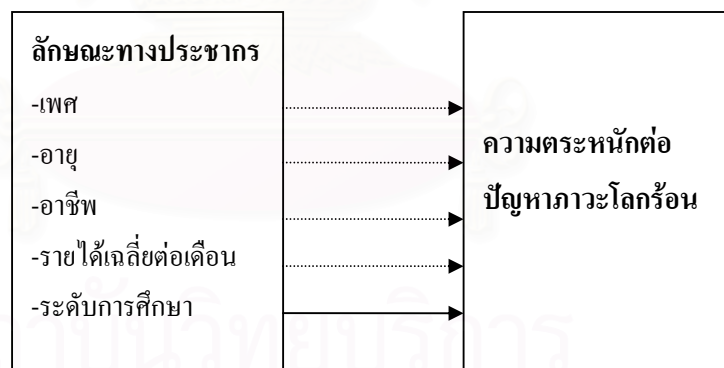
จากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน งานวิจัยของสนิ นัยวินิจ (2539) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยวของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์จากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ได้มีเพียงตัวแปรเดียว คือ ระดับการศึกษา ส่วนตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ไม่สามารถอธิบายความตระหนักได้ ดังแบบจำลองนี้

แผนภาพที่ 4

แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

เส้นตรงธรรมดาแสดงถึงความแตกต่าง

เส้นประแสดงถึงความไม่แตกต่าง

จากแบบจำลองสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า ปริญญาตรีและสูงกว่า

ปริญญาตรีเป็นกลุ่มที่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าได้ผ่านการเรียนรู้มามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย จึงมีความเข้าใจว่า ปัญหา ภาวะโลกร้อนเป็นภัยร้ายแรงที่กำลังคุกคามชีวิตมวลมนุษย และจากการที่กลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มี การศึกษาสูงจึงมีความได้เปรียบในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารตอบสนองความต้องการของคนได้ มากกว่า ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะ โลกร้อนดีกว่า ซึ่งความรู้ความเข้าใจนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้อง กับแนวคิดของเบอร์กูม (Burgoom, 1974) ที่กล่าวว่า คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกันในยุค สมัยที่ต่างกันในสาขาวิชาชีพที่ต่างกันย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์และความต้องการที่ แตกต่างกันไป

ผลการวิจัยที่ได้นี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเรืองฤทธิ์ กิตติวิทยาพงศ์ (2540) ที่ศึกษาความรู้ และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลหัวหิน จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลหัวหินไม่ต่างกัน งานวิจัยของวีระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร (2544) ที่ศึกษา การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีความตระหนักรู้ในการ อนุรักษ์หอยหลอดแตกต่างกัน

สำหรับลักษณะทางประชากรอื่นๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีความ ตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมองว่า ปัญหาภาวะ โลกร้อนเป็นปัญหาสำคัญ ของคนในสังคม เพราะทุกคนจะ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบหรือความเดือดร้อนจากปัญหานี้ ไม่ว่า จะเป็นฝนที่ตกถี่และหนักขึ้น หรือ โรคที่ระบาดรุนแรงขึ้น เช่น ไข้เลือดออก ดังนั้น ประชาชน ทั้งเพศหญิง หรือเพศชาย ทั้งที่มีอายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันจึงมีความตระหนักต่อ ปัญหาภาวะ โลกร้อนไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่ได้ยังได้รับการยืนยันจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ มีความตระหนักมากที่สุดว่า ความร่วมมือของมนุษย์อย่างจริงจัง ช่วยทำให้ปัญหาภาวะ โลกร้อน คลี่คลายลงได้ (ตารางที่ 13) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทุกคนในสังคมมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนร่วมกันและเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันลดปัญหา โดยไม่คำนึงถึงความ แตกต่างทางลักษณะทางประชากร ซึ่งอาจเป็นเพราะความเกรงกลัวถึงภัยพิบัติจากภาวะ โลกร้อน และต้องการให้ปัญหาคคลี่คลายหรือคลุ่่งไป

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ พงศ์ไพบุลย์ (2541) ที่ศึกษาการ เปิดรับข่าวสาร โครงการรณรงค์ให้นิยมไทย ความตระหนักถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและ

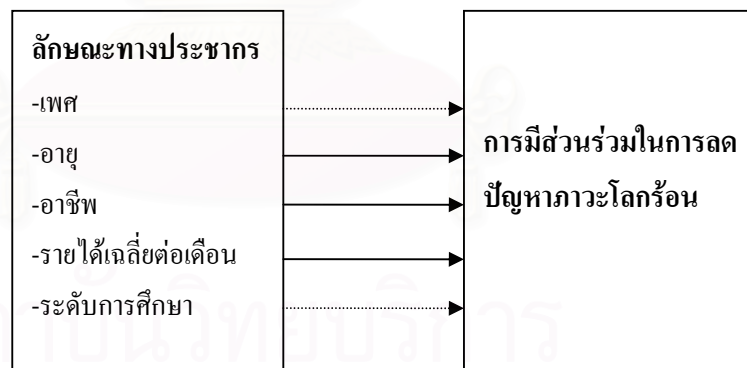
พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริโภคที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกันมีความตระหนักถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของวรรัตน์ ตรีธนาวัต (2544) ที่ศึกษาศึกษาภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราง จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งในชุมชนและระยะห่างระหว่างบ้านกับชายฝั่งที่แตกต่างกันมีความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน

จากการวิจัยที่ได้เป็น ไปตามสมมติฐานบางส่วน โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้ ได้แก่ อายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมได้ คือ เพศและระดับการศึกษา ดังแบบจำลองนี้

แผนภาพที่ 5

แบบจำลองลักษณะทางประชากรกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

เส้นตรงธรรมดาแสดงถึงความแตกต่าง

เส้นประแสดงถึงความไม่แตกต่าง

จากแบบจำลองสามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลมาจากการณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้คนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่ได้เน้นไปที่เพศใดเพศหนึ่ง หากแต่เป็นการเชิญชวนให้คนทุกเพศเข้ามามีส่วนร่วมรูปแบบต่างๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานของสุจินต์ ดาววีระกุล (2527) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527 พบว่า เพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน งานวิจัยของสมใจ เข้มเจริญ (2531) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า เพศไม่เป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน งานวิจัยของดามินทร์ กิจนิษฐ์ (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงาน งานวิจัยของถวัลย์ ยิ้มแย้ม (2540) ที่ศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรี : กรณีศึกษาเขตสุขาภิบาลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรีไม่แตกต่างกัน งานวิจัยของวีระศักดิ์ จรินทร์รัตนากร (2544) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดไม่แตกต่างกัน

ส่วนอายุของประชาชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอาจเป็นเพราะอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 53 ปีขึ้นไปเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุด (ตารางที่ 28) ซึ่งผู้วิจัยมองว่า คนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความรู้ มีความระมัดระวังและมีประสบการณ์ที่หลากหลาย รวมทั้งเคยเห็นความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการค้าเนินชีวิตมาแล้ว ซึ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้คนที่มีอายุมากเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนสูงกว่ากลุ่มอื่น สำหรับกลุ่มอายุ 18-22 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดนั้น ในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะคนกลุ่มนี้บางคนยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนหรือวัยแห่งการเริ่มทำงานจึงยังไม่มีความรู้สึกรับผิดชอบหรือความรอบคอบในการดำเนินชีวิตมากนัก และอาจเห็นว่า ปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องไกลตัว ส่งผลให้มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนน้อยกว่ากลุ่มอื่น

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดของบรูคส์ (Brooks, 1971) ที่ได้วิเคราะห์มวลชนผู้รับสารตามลักษณะทางประชากรด้านอายุไว้ 3 ประการ คือ อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่าง

กันในเรื่องความคิดและพฤติกรรม อายุเป็นสิ่งที่กำหนดความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายในการชักจูงใจและกลุ่มคนที่มีอายุต่างกันจะมีลักษณะการใช้สื่อมวลชนแตกต่างกันและตรงกับงานวิจัยของปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์ (2534) ที่ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานพัฒนาสตรีในด้านความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสตรี พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสตรีในกลุ่มต่างๆ งานวิจัยของดวงหทัย วงษ์ราช (2542) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารกับการเข้าร่วมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามพระราชดำริของเกษตรกรในอำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การเข้าร่วมในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริในเกษตรกรที่มีอายุต่างกันมีความแตกต่างกัน งานวิจัยของรัชดาภรณ์ ชาญชาคริตพงศ์ (2543) ที่ศึกษาการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน และงานวิจัยของของวารรัตน์ ตรีธนาวัต (2544) ที่ศึกษาศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปรางค์ จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ประชากรที่มีอายุมากกว่า 61 ปีและมีอายุ 41-50 ปีมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการกัดเซาะมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 20-30 ปี

สำหรับอาชีพของประชาชนที่แตกต่างกันมีอิทธิพลทำให้การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่างกัน โดยกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุด (ตารางที่ 29) แต่กลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษามีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนน้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีอาชีพต่างกันย่อมมองโลก มีแนวคิด มีอุดมการณ์ มีค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/องค์กรอิสระ มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุดนั้นอาจเป็นเพราะคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ทำงานแล้ว มีประสบการณ์ รู้จักวิธีการดำรงชีวิตที่มีระเบียบแบบแผนมากขึ้น อีกทั้งยังมีความเป็น ไปได้ที่จะต้องปฏิบัติตามแผนนโยบายของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่เพื่อลดงบประมาณค่าใช้จ่าย เช่น การประหยัดพลังงาน หรือการใช้กระดาษ recycle ซึ่งเท่ากับมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไปด้วยโดยปริยาย

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อความรู้ ทักษะคิด ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า ประชากรที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานแตกต่างกัน และงานวิจัยของอัญชิสา สรรพาวัตร (2544) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของเจ้าหน้าที่อบต. พบว่า เจ้าหน้าที่อบต. ที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ต่างกัน

ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 25,001–30,000 บาทเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากที่สุด ส่วนกลุ่มที่มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมน้อยที่สุด (ตารางที่ 31) ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดของเบอร์กูณ (Burgoon, 1974) ที่กล่าวว่า ความแตกต่างกัน (heterophily) ของคนที่มีฐานะยากจนกับคนที่มีฐานะร่ำรวยมีผลทำให้วัฒนธรรม ประสพการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายต่างกัน หรือ อาจวิเคราะห์ได้ว่า รายได้มีส่วนในการกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ

ผลการศึกษาที่ได้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาดา บุญประสพ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำท่าจีนน้ำเสีย : ศึกษากรณีอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาแม่น้ำท่าจีนน้ำเสีย งานวิจัยของถวัลย์ ยิ้มแย้ม (2540) ที่ศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรี : กรณีศึกษาเขตสุขาภิบาลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รายได้ที่ต่างกันมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรีแตกต่างกัน งานวิจัยของวิระศักดิ์ จรินทร์รัตนกร (2544) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หอยหลอดไม่แตกต่างกัน

ส่วนระดับการศึกษาที่ต่างกันของประชาชนทำให้การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะเนื้อหาของสารที่ใช้ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้เข้ามามีส่วนร่วมลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่น่าสนใจ หรือดึงดูดใจเท่าที่ควร เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนกำหนดระดับการมีส่วนร่วม คือ ประเภทของเนื้อหาของสาร (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนที่มีการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนไม่ต่างกัน

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่แตกต่างกันและงานของช่อแก้ว ประสงค์สม (2542) ศึกษาการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในโครงการ โรงเรียนสีขาวของครูและอาจารย์ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูและอาจารย์ที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการ โรงเรียนสีขาวไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัยพบว่า การแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน (ตารางที่ 32) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานดังกล่าว

แผนภาพที่ 6

แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

จากแบบจำลองผลการวิจัยที่สามารถนำแนวคิดของแคลปเปอร์ (Klapper, 1960) มาอธิบายได้ว่า สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลที่สำคัญเพียงประการเดียวที่จะทำให้เกิดผลต่อผู้รับสารในเรื่องความมีใจโน้มเอียง (predispositions) และการเลือกของผู้รับสาร (selective processes) หากแต่ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และลักษณะองค์ประกอบต่างๆ ของผู้รับสาร นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงปริมาณการแสวงหาข่าวสารจากสื่อทุกประเภทของประชาชนที่อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือระดับไม่บ่อยแล้ว จึงมีความเป็นไปได้ว่า ประชาชนอาจมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนน้อย หรือไม่มีเลย ส่งผลให้ความตระหนักมีน้อยตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเกิดความตระหนักขึ้นมาได้นั้น จะต้องผ่านการมีความรู้เป็นเบื้องต้นมาก่อน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้การแสวงหาข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณีย์ วงศ์วัฒนา (2535) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก งานวิจัยของจารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับข่าวสารของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม งานวิจัยของนารีกันต์ พรหมนง (2544) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความ

ตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร

สมมติฐานข้อที่ 5 การแสวงหาข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิจัย พบว่า การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ หากประชาชนมีการแสวงหาข่าวสารมาก การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจะมากตามไปด้วย แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้เป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (ตารางที่ 33) ดังแบบจำลองนี้

แผนภาพที่ 7

แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัยดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า การสื่อสารที่ไร้พรมแดนในโลกปัจจุบันก่อให้เกิดกระแสตื่นตัวเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ส่งผลให้เรื่องภาวะโลกร้อนมีการพูดถึงและเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเชิญชวนให้ประชาชนร่วมดับไฟดวงที่ไม่จำเป็นพร้อมกันหลายเมืองทั่วโลก โครงการแจกหลอดตะเกียบและโครงการแจกต้นไม้ให้ประชาชน การรณรงค์ดังกล่าวทำให้คนในสังคมเกิดความต้องการแสวงหาข่าวสารข้อมูลมากขึ้น และเล็งเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาที่คล้ายคลึง ซึ่งการแสวงหาเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ถือเป็นขั้นตอนสำคัญยิ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อกำหนดทิศทางหรือแนวทางแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเห็นว่า สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนนั้นอาจเป็นเพราะเนื้อหาของสารที่นำเสนอตามสื่อต่างๆ เน้นการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนมากกว่า

การให้ความรู้ หรือความตระหนัก จึงทำให้การแสวงหาข่าวสารมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก

ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ที่ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลสามารถสนับสนุนทัศนคติ ค่านิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอ หรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม รวมทั้งสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เขาก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ เช่นเดียวกับ เดอ เฟลอร์ (De fleur, 1975) ที่กล่าวว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมใหม่ของคนได้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของแอตกิน (Atkin, 1973) ที่อธิบายถึงข่าวสารที่บุคคลเลือกรับว่า เป็น instrumental utilities ซึ่งหมายถึงการที่ข่าวสารเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจเพิ่มพูนความรู้หรือความคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งยังก่อให้เกิดพฤติกรรมอุปกรณ์ (instrumental behavior) อันเป็นปฏิกริยาที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นและพฤติกรรมอื่นๆ ด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของชเรมม (Schramm, 1973) ที่ว่า การสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาได้ 3 ลักษณะ คือ 1. ประชาชนต้องได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนา 2. ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง และ 3. ทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอน เด็กต้องได้รับการศึกษา ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ ต้องได้รับการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพต่างๆ ให้ก้าวหน้า ซึ่งทั้งหมดนี้จะสามารถที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาได้ในที่สุด

ผลการวิจัยดังกล่าวยังได้รับการยืนยันจากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของโรเจอร์ (Roger, 1978) ที่ว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับสารได้ เพราะเมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ก็จะเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ และความรู้ ความเข้าใจนี้จะทำให้เกิดทัศนคติและขั้นสุดท้ายจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่กระทำต่อเรื่องนั้นๆ ตามมา

ผลการศึกษาที่ได้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระนันท์ บุรณะ โสภณ (2538) พฤติกรรมการเปิดรับสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง : กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งขึ้นอยู่กับที่ได้รับข่าวสาร งานวิจัยของภิญญาภรณ์ เพ็ญภินันท์ (2544) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง งานวิจัยของวรรัตน์ ตรีธเนศวร (2544) ที่ศึกษาทัศนคติกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราง จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การแสวงหาข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และงานวิจัยของณัฐธัญญา วรธรรมเศรษฐ์ (2546) ที่ศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เต่าทะเลของประชาชนในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์เต่าทะเลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เต่าทะเล แต่อยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

จากการวิจัย พบว่า ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ หากประชาชนมีความตระหนักมาก การมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนจะมากตามไปด้วย แต่ความสัมพันธ์ที่พบนี้อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 34) ดังแบบจำลองนี้

แผนภาพที่ 8

แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลการวิจัยที่ได้เป็นไปตามทฤษฎีของโรเจอร์ (Roger, 1978) ที่ว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทัศนคติและยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับสาร และสอดคล้องกับแนวคิดของเบรคเลอร์ (Breckler, 1986) ที่ว่า เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้า คือ ข่าวสาร ความรู้ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ แล้ว จะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและความตระหนัก โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนเป็นองค์ประกอบที่จะนำไปสู่การลดปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่ง

แสดงให้เห็นว่า การที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนนั้น จำเป็นต้องให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งทำได้โดยการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อประเภทต่างๆ เพื่อให้ความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

ในการศึกษาครั้งนี้ ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอยู่ในระดับต่ำ ถึงแม้ว่า ภาพรวมของระดับความตระหนักของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจสามารถนำแนวคิดการมีส่วนร่วมมาอธิบายได้ว่า การที่บุคคลหนึ่งๆ จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยและอุปสรรคต่างๆ ทั้งจากปัญหาของผู้ส่งสาร ผู้รับสารและสภาวะการณ์ในขณะนั้น อาทิ ความแตกต่างทางด้านสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับการศึกษา และศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งสารและการใช้สื่อ

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลพรรณ สุทธิวงศ์ (2537) ที่ศึกษาการรับทราบข่าวสารจากสื่อมวลชนกับการรับทราบข่าวสารการณรงค์จากสื่อมวลชน จิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการใช้น้ำอย่างประหยัดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า จิตสำนึก การมีส่วนร่วมในการใช้น้ำอย่างประหยัดมีความสัมพันธ์กัน งานวิจัยของชลดา ทองสุคนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์พลังงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน

งานวิจัยของมณฑนา พุกุล (2541) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมการณรงค์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (ศึกษาเฉพาะกรณีโรงแรมเซ็นทรัลพลาซา) พบว่า ผลการประเมินตัวเองของพนักงานในด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน ความสะดวกสบายในการทำงานและการให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์พลังงานของผู้บริหารในสายตาของพนักงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของพนักงานในการอนุรักษ์พลังงาน งานวิจัยของพิมพ์ใจ ปัทมสันติวงศ์ (2542) ที่ศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประเมินผลของโครงการรณรงค์แยกประเภทขยะของสำนักงานความสะอาดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความตระหนักต่อการแยกประเภทขยะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแยกประเภทขยะ งานวิจัยของวรารัตน์ ตรีธนะวัต (2544) ที่ศึกษาศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณ จ. ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคารกัดเซาะชายฝั่งทะเล งานวิจัยของณัฐธัญญา วรวรรณเศรษฐ์ (2546) ที่ศึกษากลยุทธ์การ

ประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เต่าทะเลของประชาชนในเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ความตระหนักรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ เต่าทะเลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เต่าทะเล แต่อยู่ในระดับต่ำมาก งานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หวังชิงชัย (2546) ที่ศึกษากลยุทธ์การใช้สื่อประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลโครงการพลัง ไทย ลดใช้พลังงาน พบว่า ความตระหนักรู้ของประชาชนในการประหยัดพลังงานมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานของประชาชน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยข้างต้นที่พบว่า การแสวงหาข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความ ตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อน แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อน นั้น ผู้วิจัยยังมองว่า ประชาชนที่มีความตระหนักต่อปัญหาภาวะ โลกร้อนสูงอาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการลดปัญหามากกว่าประชาชนที่มีความตระหนักต่ำก็เป็นได้ ซึ่งเหตุผลที่ทำให้ความตระหนัก ไม่ได้ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้นอาจเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันเป็นปัจจัยผลักดัน ให้ประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อนอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น อาทิราคาน้ำมัน ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก็มีผลทำให้ประชาชนยินยอมพร้อมใจปิดไฟทุกดวง เมื่อไม่จำเป็นต้องใช้ เพื่อ ประหยัดค่าไฟ หรือการดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน ตลอดจนพยายามหลีกเลี่ยงการ ใช้รถยนต์ส่วนตัวและหันมาใช้ระบบขนส่งมวลชนแทน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชน มีส่วนร่วมใน การลดปัญหาภาวะ โลกร้อนมากขึ้น โดยไม่ต้องมีความตระหนักสูงมากเท่าใดนัก

สำหรับคำถามปลายเปิดที่ให้ประชาชนตอบเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสารที่ต้องการแสวงหา และพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่แสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ภาวะ โลกร้อนในปัจจุบันและ ผลกระทบมากที่สุดนั้น อาจวิเคราะห์ได้ว่า เป็นเพราะประชาชนได้รับประสบการณ์ตรงจากปรากฏการณ์ ธรรมชาติ เช่น อากาศร้อนขึ้น ฝนที่ตกถี่และหนักขึ้น ซึ่งล้วนเป็นเรื่องที่ประชาชนได้รับผลกระทบ โดยตรง ยกเว้นเรื่องน้ำแข็งขั้วโลกละลาย ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่ประชาชนบางคนต้องการแสวงหา ข่าวสารเกี่ยวกับการละลายของน้ำแข็งขั้วโลกด้วยทั้งที่เป็นเรื่องที่ไกลตัวนั้น อาจเป็นผลมาจากการเสนอ ข่าวของสื่อต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลของกระแสการตื่นตัวเรื่องภาวะ โลกร้อนที่เริ่มขึ้นใน ประเทศตะวันตกที่หยิบยกเรื่องน้ำแข็งขั้วโลกละลายเป็นประเด็นสำคัญในการรณรงค์เรื่องภาวะ โลกร้อนจึงทำให้ประชาชนรู้จักและคุ้นเคยไปด้วย

ดังนั้น จึงอาจวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนมีพฤติกรรมแสวงหาข่าวสารที่ใกล้ตัว หาได้ง่าย และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของชเรมม (Schramm, 1973) และสอดคล้องกับ แนวคิดของแอตकिन (Atkin, 1973) ที่กล่าวถึง การเลือกรับสารของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับการประเมินผล ที่ได้รับ โดยการเปรียบเทียบระหว่างผลตอบแทน (reward value) กับผลการลงทุนลงแรง (expenditure)

และพันธะผูกพันที่ตามมา (liabilities) ถ้าผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการแสวงหาข่าวสารนั้นมีสูง ในขณะที่ไม่ต้องใช้ความพยายามในการรับรู้หรือทำความเข้าใจมากนัก บุคคลก็จะแสวงหาข่าวสารนั้น (information seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์ที่ได้รับต่ำ ในขณะที่ต้องใช้ความพยายามสูง บุคคลก็จะไม่ให้ความสนใจต่อข่าวสารนั้น (information ignoring) แอตคินยังชี้ให้เห็นว่า บุคคลมีความต้องการข่าวสารเพื่อนำไปปรับตัว ยิ่งคนเราเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องหนึ่งมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารเพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวจะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น ดังเช่น กรณีการแสวงหาข่าวสารของประชาชนที่สนใจเกี่ยวกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน เพราะยังไม่แน่ใจว่า สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใดในอนาคตและประชาชนควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้วิจัยในฐานะที่ทำงานอยู่ในกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยรวมนั้น เห็นว่า กรมประชาสัมพันธ์ควรกำหนดให้การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนเป็นภารกิจที่สำคัญอันดับแรกๆ เฉพาะอย่างยิ่ง การรณรงค์เผยแพร่ผ่านไปยังสื่อต่าง ๆ ของกรมประชาสัมพันธ์ โดยเน้นการเผยแพร่ที่ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการนับตั้งแต่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารสนเทศ สื่อชุมชนในพื้นที่ กิจกรรมในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เพื่อเข้าถึงสื่อบุคคลในระดับผู้นำความคิดในแต่ละชุมชนให้ตระหนักถึงปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกคน สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เน้นให้ประชาชนที่กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่มีส่วนร่วมที่จะป้องกันแก้ไขปัญหาโลกร้อนทั้งในระยะเร่งด่วน ระยะสั้น และระยะยาว

2. จากการวิจัยพบว่า การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนรวมทุกสื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยสื่อบุคคลเป็นสื่อที่ประชาชนส่วนใหญ่สนใจแสวงหาข่าวสารน้อยที่สุด ทั้งๆที่สื่อบุคคลจัดเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากในเรื่องการสื่อสารเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงอาจนำแนวคิดการสื่อสารเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมมาช่วยกระตุ้นให้คนในสังคมมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการส่งเสริมให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแถลงข่าว/การสัมมนา/นิทรรศการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนที่มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดจากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำได้โดยการปรับปรุงเนื้อหาของสารให้มีความทันสมัย น่าสนใจ ดึงดูดใจมากขึ้น ก็อาจเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยโน้มน้าวหรือผลักดันให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมในสื่อเฉพาะกิจประเภทนี้สูงขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ที่เข้าร่วมในการแถลงข่าว/การสัมมนา/นิทรรศการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนยังเป็นกลุ่ม

คนที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนโดยตรง คนกลุ่มนี้จะเป็นสื่อบุคคลที่มี ศักยภาพสูงในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและจะมีส่วนอย่างมากในการผลักดัน ให้คนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ลดปัญหา ภาวะโลกร้อนต่อไปด้วย

3. จากการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนระดับ ปานกลาง จึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปัญหา ตั้งแต่ขั้นการวางแผน ไปจนถึงการปฏิบัติ เพื่อให้ได้แผนงาน หรือ โครงการประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องตรงกับความ ต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะ โลกร้อน สูงขึ้นตามลำดับ

4. จากการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนกับ ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เนื้อหาสาระของสารที่นำเสนอเป็น วิชาการมากเกินไป หรือซับซ้อนยากต่อการเข้าใจ ทำให้ประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหา ภาวะโลกร้อนมากเพียงพอ ดังนั้น หน่วยงานต่างที่รับผิดชอบในเรื่องนี้จึงควรจะนำเสนอข่าวสารที่ ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนทุกระดับสามารถทำความเข้าใจได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนักว่า ปัญหา ภาวะโลกร้อนเป็นภัยอันตรายใกล้ตัวและเห็นถึงความสำคัญที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันหาทางลด ปัญหาไม่ให้รุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเครือข่ายการรณรงค์แก้ปัญหภาวะโลกร้อน เพื่อศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์และการใช้การสื่อสารเพื่อนำผลมาปรับปรุงลักษณะการแก้ปัญหภาวะโลกร้อน ของคนแต่ละกลุ่มในสังคมให้มีความเชื่อมโยงกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น

2. ควรศึกษากระบวนการสื่อสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน ทั้งผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนกลยุทธ์เพื่อลดปัญหาภาวะ โลกร้อนให้ดียิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาวิเคราะห์ว่า เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อแก้ปัญหภาวะโลกร้อนที่นำเสนอ ผ่านสื่อต่างๆ มีระดับของการรณรงค์เพื่อการประชาสัมพันธ์ และมีลักษณะโน้มน้าวหรือเชิญชวน มากน้อยเพียงใดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้นสำหรับนำไปวางแผนการรณรงค์เพื่อลดปัญหาภาวะ โลกร้อน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกวรรณ มณทิราษ. พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. หยุด โลกร้อนด้วยชีวิตที่พอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2550.

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. การสื่อสารเพื่อโลกสวย : บทเรียนจากการสื่อสารเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว), 2549.

เกศรา ชั่งชาลิต. การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ. แนวนโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ : เอ็น เจ โปร โมชั่น, 2540.

เดชพันธุ์ ประวิชัย. การสื่อสารเพื่อการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ, 2549.

บัณฑิต คงอินทร์. รุก-รับ โลกร้อน ก่อนโลกหายนะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2550.

ปรมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2546.

ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2546.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. เศรษฐศาสตร์สีเขียวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), 2549.

ไพลิน ศศิชนากรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และ การมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534 .

รัชดาภรณ์ ชาญชากริตพงศ์. การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

วรรัตน์ ตรีชนาวัด. ศึกษาภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณ จ. ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล. 2543.

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทย. วารสารประชากรศาสตร์. 2 : 1-10.

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม. “Environmental Health Forum” ความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ. วารสารสิ่งแวดล้อม. 11, 2 : 5-7.

เสถียร รุจิรวนิช. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา. วารสารสิ่งแวดล้อม . 11, 2 : 12-18.

อัญชนิ วิชาภัย บุนนาค. ศึกษาการแสวงหาข่าวสาร ทักษะคิด พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Atkin, Charles K. New Model For Mass Communication Research. New York : The Free Press. 1973.
- Ball-Rokeach, S.J. and De Fleur. Theories of Mass Communication. New York : David McKay Company, 1975.
- Bittner, John R. Mass Communication. Englewood Cliffs, New Jersey : Prenticehall, Inc., 1983
- Breckler, S.W. Attitude Structure and Function. NJ : Eribaum Association, 1986
- Brooks, William D. Speech Communication. Dubuque, Iowa : W.M.C. Brown Company Publishers, 1971.
- Burgoon, Michael. Approaching Speech/Communication. New York.: Holt, Rinehart, and Winston, Inc., 1974.
- Dalan M. Alawi. Expanding The Role of Media in Environmental Protection . paper for AMIC Annual Conference on Communications, Convergence and Development, Bangkok, June 23-26, 1994
- Erwin, William. Participation Management : Concept Theory, and Implementation . Atlanta, Ga : Georgia State University, 1976.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Hunt, Todd and Brent D. Ruben. Mass Communication. New York : Harper Collins College Publishers, 1993.
- Krikelas, J. Information Seeking Behavior: Patterns and Concepts. Drexel Library, Quarterly 19, 1983.
- Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.
- Runes, Dagobert D. Dictionary of Philosophy. New Jersey : Littlefield, Adams&Co., 1971.
- Rogers, Everett M. and Lynne Svenning. Modernization Among Peasants : The Impact of Communication. New York : Holt Rinehart and Winston, 1969.
- Rogers, Everett M. Communication Channels in Handbook of Communication. Chicago : Rand McNally, 1978.
- Schramm, Wilbur. Mass Media and National Development. California : Stanford University press, 1964.
- Schramm, Wilbur. Channels and Audience In Handbook of Communication. Chicago : Rand McNally College Publishers Company, 1973.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของ
ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรนิเทศศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิจัย
ผู้จัดทำขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

1. เพศ

(1). ชาย

(2). หญิง

2. อายุ

(1). 18 - 22 ปี

(2). 23 - 27 ปี

(3). 28 - 32 ปี

(4). 33 - 37 ปี

(5). 38 - 42 ปี

(6). 43 - 47 ปี

(7). 48 - 52 ปี

(8). 53 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

(1). นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

(2). ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/
องค์กรอิสระ

(3). พนักงานบริษัท/ห้างร้านของเอกชน

(4). ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/
แม่บ้าน/ พ่อบ้าน/ รับจ้าง/ผู้ใช้แรงงาน

4. ระดับการศึกษา

(1). ไม่ได้เรียนหนังสือ

(2). ประถมศึกษา

(3). มัธยมศึกษาตอนต้น

(4). มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
หรือเทียบเท่า

(5). อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า

(6).ปริญญาตรี

(7). สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- (1). 5,000 บาท หรือ ต่ำกว่า (2). 5,001 - 10,000 บาท
 (3). 10,001 - 15,000 บาท (4). 15,001 - 20,000 บาท
 (5). 20,001 - 25,000 บาท (6). 25,001 - 30,000 บาท
 (7). 30,001 - 35,000 บาท (8). มากกว่า 35,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสวงหาข่าวสาร

คุณแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนจากสื่อเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคย หรือไม่เคยเลย
6. วิทยุ					
7. โทรทัศน์					
8. หนังสือพิมพ์					
9. นิตยสาร/วารสาร					
10. หนังสือ					
11. ภาพยนตร์					
12. อินเทอร์เน็ต					
13. อื่นๆ.....					

คุณพูดคุยเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนกับบุคคลเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด

สื่อ	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคย หรือไม่เคยเลย
14. สมาชิกในครอบครัว					
15.ญาติ/เพื่อน/เพื่อนบ้าน					
16. ครู/อาจารย์/นักวิชาการ					
17. บุคคลที่ทำงาน เกี่ยวกับภาวะโลกร้อน เช่น เจ้าหน้าที่ หรือ วิทยากร					
18. อื่นๆ					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อน

คุณมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างไร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26. คุณตระหนักว่า ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาทางธรรมชาติที่มนุษย์แก้ไขไม่ได้					
27. คุณตระหนักว่า การกระทำของมนุษย์เป็นตัวเร่งภาวะโลกร้อน					
28. คุณตระหนักว่า การฉีดสเปรย์ในร้านทำผมทำให้เกิดภาวะโลกร้อนได้					
29. คุณตระหนักว่า ก๊าซจากรถยนต์เป็นเพียงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น					
30. คุณตระหนักว่า น้ำท่วมและพายุในหลายประเทศที่เกิดขึ้นและรุนแรงขึ้นในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากภาวะโลกร้อน					
31. คุณตระหนักว่า ภาวะโลกร้อนมีส่วนทำให้โรคต่างๆ เช่น ไข้เลือดออกกระบาดหนักยิ่งขึ้น					
32. คุณตระหนักว่า ภาวะโลกร้อนเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ ซึ่งในที่สุดธรรมชาติจะสามารถปรับสภาพให้กลับมาเหมือนเดิมได้เอง					
33. คุณตระหนักว่า การใช้พลังงานอย่างประหยัดเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อนได้					
34. คุณตระหนักว่า การแก้ไขปัญหาโลกร้อนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารประเทศเท่านั้น					

คุณมีความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างไร	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
35. คุณตระหนักว่า ความร่วมมือของมนุษย์อย่างจริงจังช่วยทำให้ปัญหาภาวะโลกร้อนคลี่คลายลงได้					
36. คุณตระหนักว่า การปลูกต้นไม้เพียงคนละต้นสองต้นในปัจจุบันช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อนได้ในระยะยาว					
37. คุณตระหนักว่า ถ้าจะแก้ปัญหภาวะโลกร้อนได้จริงต้องปลูกฝังกับเด็กด้วย					

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อน

คุณมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างไร	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคยหรือไม่เคยเลย
38. คุณเลือกใช้หลอดตะเกียบแทนหลอดไส้					
39. คุณถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน					
40. คุณปิดไฟดวงที่ไม่จำเป็นต้องใช้					
41. คุณตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศ ที่ 25 องศาเซลเซียส (ถ้าไม่ได้ใช้เครื่องปรับอากาศ ข้ามไปตอบข้อ 42)					
42. คุณดับเครื่องยนต์ของรถยนต์ ทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน (ถ้าไม่ได้ใช้รถ ข้ามไปตอบข้อ 43)					
43. คุณพยายามหลีกเลี่ยงการใช้รถยนต์ ของตัวเองหรือสมาชิกในครอบครัวและหันมาใช้ระบบขนส่งมวลชนแทน					

คุณมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างไร	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อย	แทบไม่เคยหรือไม่เคยเลย
44. คุณลดและแยกขยะ					
45. คุณใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก					
46. คุณใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์และ แก๊สโซฮอล					
47. คุณใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตภายในประเทศเพื่อลดการใช้พลังงานในการขนส่ง					
48. คุณเข้าร่วมในงาน/สัมมนา/คุณิทรรศการเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน และกิจกรรมลดภาวะโลกร้อน					
49. คุณค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนจากสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่อง					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว สุภาพร ครุสารพิสิฐ เกิดเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2508 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตรพัฒนการ ในปี พ.ศ. 2549 ปัจจุบันรับราชการอยู่ที่สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย